

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Sini Lavastre

Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit

Ideasta projektiksi, pedagogista tuottajaksi

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikki, Ylempi AMK

Musiikin tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

24.5.2019

Tekijä Otsikko	Sini Lavastre Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit – Ideasta projektiksi, pedagogista säveltäjäksi
Sivumäärä Aika	47 sivua + 2 liitettä + erillinen oppimateriaali: Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit 25.4.2019
Tutkinto	Musiikki, Ylempi AMK
Tutkinto-ohjelma	Musiikin tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Musiikkipedagogi, Ylempi AMK
Ohjaajat	FT Helena Tuomela MuM Marko Puro FM Sarka Hantula
<p>Opinnäytetyössäni tutkin ammatillista kasvuprosessiani pedagogista säveltäjäksi sekä projektin ja tapahtuman tuottajaksi. Opinnäytetyöni tavoitteena on ammatillisen kehitysprosessini lisäksi kuvata muun muassa projektini sisältöä, käytettyjä projektihallinnan työkaluja ja toimintamalleja. Työelämälähtöisen hankkeeni tavoitteena oli taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisen yhteissoiton kehittäminen luomalla uutta oppimateriaalia nuorten pianistien käyttöön sekä taiteidenvälisyyden lisääminen taiteen perusopetuksessa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Projektini sisälsi myös taideproduktion tuottamisen julkaisukonsertin muodossa. Työssäni tuon esille niitä haasteita, joita kohtasin hankkeen aikana pianopedagogina sekä oppimateriaalin ja tapahtuman tuottajana.</p> <p>Projektini tuotoksena syntyi oppimateriaali ”Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit”, siihen sisältyvä äänitallenne, oppimateriaalin kotisivut sekä soiva osuus: kirjan julkaisukonsertti. Tarinallinen nuottijulkaisu ”Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit” sisältää kahdeksan säveltämäni ja sovittamaani kappaletta. Sovitukset yhdelle pianolle ja 3–4 samanaikaiselle soittajalle soveltuvat 3–12-vuotiaille soittajille. Kappaleisiin johdatteltee kirjoittamani tarina Pikku Pupusta, joka lähtee etsimään talvea. Kirja tarjoaa pedagogisia näkökulmia ja ideoita monimuotoiseen ryhmäopetukseen sisältäen musiikinhahmotusta liikkeen ja kehon avulla, laulujen sanat ja soinnut, taideintegraatiota sekä linkin äänitteeseen. Kirjan kielinä ovat suomi ja englanti. Materiaalin kuvituksen tekivät KONSTa Turun Seudun Kuvataidekoulun oppilaat.</p> <p>Hankkeeni tavoite oli edistää laadukasta lastenkulttuuria ja sen saatavuutta. Hankkeessa kehitin eri taiteenalan oppilaitosten ja kunnallisten kulttuurilaitosten välistä yhteistyötä. Projektin osallistui useita eri yhteistyötahoja ja se työllisti eri alan ammattilaisia. Julkaisukonsertissa yhdistyivät sana-, sävel- ja kuvataide ja se toteutettiin yhteistyössä eri oppi- ja kulttuurilaitosten kanssa. Projektissa mukana olleiden oppilaiden aktiivisuus säveltämiseen lisääntyi ja hanke vahvisti oppilasperheiden yhteisöllisyyttä. Hankkeen myötä laaja-alainen ammattitaitoni vahvistui. Toivottavasti hankkeella on tulevaisuudessa myös positiivisia yhteiskunnallisia vaikutuksia.</p> <p>Toivon, että opinnäytetyöni antaa rohkeutta pedagogeille lähteä toteuttamaan uusia ammatillisia aluevaltauksia sekä kannustaa hyödyntämään luovuutta voimavarana. Projektissani luoma toimintamalli eri taiteenalojen oppilaitosten yhteistyöstä oppimateriaalin tuottamisessa on toimiva.</p>	
Avainsanat	ammatillinen kasvuprosessi, yhteismusisointi, pianopedagogi, projekti, kulttuurituottaminen, taiteidenvälisyys, ryhmäopetus

Author Title	Sini Lavastre <i>Nordic Animals and Young Pianists</i> – From an Idea to a Project, From a Pedagogue to a Composer
Number of Pages Date	47 pages + 2 appendices + Learning material: <i>Nordic Animals and Young Pianists</i> 24 May 2019
Degree	Master of Music
Degree Programme	Music
Specialisation Option	Music Pedagogy
Supervisors	Helena Tuomela, PhD Marko Puro, MMus Sarka Hantula, MA
<p>In my final project, I observe my professional growth from a pedagogue to a composer, author, book publisher and event producer. I also report on my project and the tools and operating models that I have used. My goal was to advance piano ensemble playing and arts integration in the Basic Education in the Arts in Finland and all over the world by publishing a collection of new sheet music for piano multiple hands. My final project also included producing a book launch concert. In this report, I describe my project and discuss the challenges I met during the process as a piano pedagogue, first-time author, publisher and event producer.</p> <p>The results of my final project include a new sheet music collection entitled <i>Nordic Animals and Young Pianists</i>, recordings of the pieces, a website and a book launch concert. <i>Nordic Animals</i> is a narrative musical journey which includes my compositions and arrangements for 3–4 pianists on one piano. The pieces are suitable for children aged 3–12. The book includes a story about Bonny Little Bunny, chords and lyrics, pedagogical instructions and ideas for group lessons. With the help of the sheet music collection, you can design music lessons which include storytelling, playing music together, arts integration, improvisation and learning music theory with body and movement. The illustrations for the book were made by the students of the KONSTa Art School in Turku, Finland.</p> <p>The goal of my final project was to advance accessibility to children’s culture. In my final project, I advanced co-operation between private arts schools and municipal cultural institutions. The project involved multiple partners and it employed a great number of professionals of different fields. The book launch concert supported arts integration with a story, compositions and an art exhibition. The students who were involved got more interested in composing and the sense of community increased. The project strengthened my multi professional skills and I hope it will have positive impacts on the society.</p> <p>I hope that my final project will inspire other pedagogues to expand their knowledge and encourage them to use their creativity as a driving force. My operating model for producing a new sheet music collection in collaboration between art institutions is functional.</p>	
Keywords	professional growth, group tuition, piano pedagogue, playing together, project, cultural management, arts integration

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tutkimusasetelma	3
2.1	Ammatillinen kasvu musiikinalan yrittäjäksi	3
2.2	Kasvu pedagogista säveltäjäksi	5
2.3	Pianistien yhteismusisointi	6
2.3.1	Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet	6
2.3.2	Ryhmäopetuksen haasteet ja mahdollisuudet	7
2.3.3	Vuorovaikutus ryhmäopetuksessa	10
3	Projektin suunnitteluvaihe	14
3.1	Projektin tavoitteet	14
3.2	Projekti prosessina	15
3.3	Työvaiheet	16
3.4	Tuotteistaminen	17
3.4.1	Brändi	18
3.4.2	Tuotekehitysprosessi	19
3.4.3	Taustaselvitys osana tuotekehitystä	20
3.5	Työsuunnitelma	21
3.6	SWOT-analyysi	23
3.7	Tiedotus ja markkinointi	25
3.8	Tekijänoikeudet	26
3.9	Kustannussopimus	26
4	Projektin tulokset	28
4.1	Oppimateriaalin sisältö	28
4.1.1	Ympäristökasvatuksellinen tarina	29
4.1.2	Näkökulmia pianopedagogeille	30
4.1.3	Näkökulmia musiikin varhaiskasvattajille	31
4.1.4	Kuvitus	31
4.1.5	Äänite	32
4.2	Kirjan kotisivut myyntikanavana	33
4.3	Julkaisukonsertti	35
4.4	Yhteistyötahot	35
5	Ammatillisen kasvuprosessin reflektointi	37
5.1	Hankkeen vaikutukset	38

6	Pohdinta	42
	Lähteet	46
	Liitteet	
	Liite 1. Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit – julkaisukonsertin juliste	
	Liite 2. Julkaisukonsertin käsiohjelma	

1 Johdanto

Tässä opinnäytetyössäni tutkin ammatillista kasvuprosessiani pedagogista säveltäjäksi sekä projektin ja tapahtuman tuottajaksi. Opinnäytetyöni koostuu kirjallisen osion lisäksi julkaisemastani Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit -kirjasta sekä soivasta osuudesta eli kirjan julkaisukonsertista, joka arvioidaan konsertista tekemäni videon perusteella. Oman elämäni pohjautuvilla, kuitenkin fiktiivisillä päiväkirjamerkinnöilläni haluan valottaa lukijalle pienen palan ammatillista maailmaani. Tervetuloa mukaan kasvumatkalleni!

”Apua. Talviteema ja ei mitään kivaa yhden soinnun kappaletta muskariin! Tarvitseen kappaleen, jota voi säestää xylofonin laattapaloilla sekä mahdollisesti soittaa myös soitinkarusellissa viulun, kitaran tai sellon vapailla kielillä. Talviteema...Mitä eläimiä talvella on? Jääkarhu, joo. Itselläni oli lapsuudessa sellainen pieni suloinen virkattu jääkarhupehmoeläin. Minun pitää siis säveltää Jääkarhu-kappale.” (Lavastre 2019.)

”Ryhmätunti tulossa. Mitä ihmeettä niiden pienten pipertäjien kanssa kevään tunteilla soittaisi? Huh. Kevätkonserttiinkin pitäisi valmistaa jotakin yhteistä soitettavaa. Ei jaksaisi mitään perus C-duuri kauraa taas. Biisejä pitäisi pystyä liikkumaan, laulamaan ja soittamaan. Pienet eivät millään jaksaa vain istua paikallaan. Täytyisi olla tarinaa ja mielikuvitusta, hurjia juttuja. Vähintäänkin vaarallista.” (Lavastre 2019.)

Opetushallituksen vuonna 2017 julkaisemassa taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa yhteissoitto on tärkeä osa oppilaiden opintoja (Opetushallitus 2017). Mielestäni yhdessä soittaminen on kivaa ja kasvattaa soittajille monia tärkeitä taitoja. Yhteismusisoinnissa oppilasta ohjataan soittamaan yhdessä muiden kanssa sekä toimimaan ryhmän jäsenenä. Oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja muita soittajia sekä oppii monia vuorovaikutustaitoja. Yhteissoittotunnit motivoivat sekä innostavat oppilaita ja oppilaat saavat vaikutteita oppilastovereilta. Olen huomannut, että monikätisissä sävellyksissä piano tulee instrumenttina kokonaisvaltaisesti sekä monipuolisesti käyttöön.

Jotta yhteissoittotaitoja myös pianistien kohdalla lähdetäisiin kartuttamaan soittoharrastuksen alusta lähtien, olisi opettajilla hyvä olla käytettävissään laadukasta ja oppilaita innostavaa ohjelmistoa soittajien erilaisiin kokoonpanoihin. Idea uuden oppimateriaalin tuottamisesta lähti vuosien varrella säveltämistäni ja sovittamistani pianistien monikätisistä sävellyksistä. Ajatus siitä, että kokoaisin sävellykseni yhdeksi kirjaksi, oli pyörinyt mielessäni jo muutamia vuosia. Oppimateriaalin tuottamisprosessin yhdistäminen osaksi ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyötäni oli hyvä sysäys hankkeen käynnistymiselle.

Yhteismusisoinnin lisäksi taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan opintoihin sisältyy myös taiteidenvälisyyttä, musiikinhahmottamista sekä improvisointia (Opetushallitus 2017). Halusin huomioida nämä pedagogiset näkökulmat hankkeessani. Helmikuussa 2019 julkaisin tekemäni tarinallisen Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit -kirjan. Kirjassa on kuusi säveltämäni ja kaksi kansanlauluista sovittamaani kappaletta. Sävellykset on tarkoitettu yhdellä pianolla 3-4 samanaikaisesti soittavalle pianistille. Laulettavista kappaleista kirjasta löytyy erikseen laulujen melodiat, sanat ja soinnut.

Kirjassa yhdistyvät sävel-, kuva- ja sanataide. Kirja kannustaa opettajia taiteidenvälisyyteen, integroimaan musiikinhahmottamista yhteismusisointiin, hyödyntämään kehoa ja liikettä oppimisessa. Pohjolan eläimet sisältää ideoita ryhmäopetukseen, joiden avulla toivon olemani mukana kehittämässä uusia toimintatapoja erityisesti pianistien ryhmäopetukseen. Liikunnallisilla ja tanssillisilla ohjeilla kannustetaan hyödyntämään kehon liikettä oppimisessa. Kirja sisältää kirjoittamani tarinan Pikku Pupusta, joka lähtee etsimään talvea ja matkallaan tapaa eri pohjoismaisia eläimiä. Kirjan tarina herättää mielikuvia ja johdattaa oppilaita tarinoiden ja satujen maailmaan. Kirjassa kannustetaan oppilaita tuottamaan omaa kirjallista tekstiä keksimällä omia sanoituksia ja oma Blues-kaavan resepti. Kirjan mukana olevaa äänitettä kuuntelemalla oppilaat saavat tehtäväksi piirtää tai maalata kirjan viimeisimmästä kappaleesta oma taideteos musiikin ja tarinan herättämien mielikuvien mukaan.

Pohjolan eläimet -kirjaa voivat hyödyntää musiikkioppilaitosten soitonopettajat, yhteismusisointiopettajat sekä musiikin varhaiskasvattajat ja heidän oppilaansa sekä myös päiväkodit ja koulut musiikkikasvatustyössään. Oppimateriaalin kielinä ovat suomi ja englanti. Monikielisyyden ansiosta kirjaa voidaan käyttää monikielisissä ryhmissä sekä myös kansainvälisesti.

Lisätietoa kirjasta ja sen sisällöstä löytyy julkaisemistani kirjan kotisivuilta www.nordicanimals.fi. Kirjan kotisivuilla on verkkokauppa, josta voi ostaa kirjan joko painettuna tuotteena tai ladattavana PDF-tiedostona. Kirjaan sisältyy ladattava äänitiedosto. Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit -kirjan julkaisukonsertin valokuvat ja videot on julkaistu kirjan Facebook-sivustolla www.facebook.com/nordicanimals.

2 Tutkimusasetelma

Tutkimusasetelmani opinnäytetyössäni on ammatillisen kasvuprosessini tutkiminen. Kuinka minusta musiikkipedagogina tuli säveltäjä sekä projektin ja tapahtuman tuottaja?

”Projektiksi eli hanke on tavoitteeltaan selkeästi määritelty ja aikataulutettu tehtäväkokonaisuus, jonka toteuttamisesta vastaa sitä varten perustettu organisaatio etukäteen määriteltyjen resurssien (panosten) avulla” (Silfberg 2007, 21).

2.1 Ammatillinen kasvu musiikinalan yrittäjäksi

Aloitin pianotunnit yksityisesti Suzuki-oppilaana 5-vuotiaana. Siirryin koululaisena paikallisen musiikkiopiston oppilaaksi. Minulla on lämpimiä muistoja Suzuki-oppilaiden konserteista. Erityisesti mieleen jäivät konserttien jälkeiset nyyttikestien herkkutarjoilut. Ensimmäiset piano-oppilaani minulla oli 16-vuotiaana lukiolaisena, jonka avulla hankin itselleni taskurahaa. Lukion jälkeisenä välivuonna opetin pianonsoittoa täysipäiväisesti kotipitäjäni kansalaisopiston opettajana ilman musiikinalan ammattikoulutusta ja kohtasin monenlaisia oppilaita sekä perheitä. Oppiminen ja opettaminen prosessina herättivät kiinnostukseni hakeutua musiikinalan ammattiopintoihin.

Valmistuin Oulun seudun ammattikorkeakoulusta musiikkipedagogiksi vuonna 2004. Musiikinohjaajan suuntautumisvaihtoehto antoi kattavan pohjan eri instrumenttien hallintaan sekä valmiudet orkesterin- ja kuoronjohtoon. Opintojeni pääaine oli klassinen piano. Vapaa valintaisia opintoja tein pop & jazz -musiikin parissa sekä pianossa että laulussa. Opinnot tarjosivat kuitenkin vain osan siitä ammattitaidosta, joita tulisi tarvitsemaan tulevalla urapolullani.

Ennen kuin minusta tuli musiikinalan yrittäjä, olin työskennellyt pianon- ja musiikkileikkikoulun opettajana päiväkodeissa, kansalaisopistoissa, konservatorioissa, musiikkiopistoissa sekä yksityisessä musiikkikoulussa. Esiinnyin muusikkona eri kokoonpanoin, johdin kuoroja ja orkestereita musiikkileireillä, järjestin konsertteja sekä sävelsin ja sovitin musiikkia. Vuosien varrella olin kuitenkin väsynyt työskentelemään eri paikoissa yhtä aikaa sekä sopeutumaan erilaisten työympäristöjen toimintamalleihin ja vaatimuksiin. Vakituisen viran saaminen tuntui myös mahdottomalta.

Keväällä 2009 suoritin yrittäjän peruskurssin, perustin Turun Suzukikoulun ja ryhdyin yrittäjäksi. Halusin luoda itselleni pysyvän työpaikan, jossa pystyisin toteuttamaan musiikkikasvatusta parhaalla katsomallani tavalla. Olin tuolloin 29-vuotias nuori yrittäjä.

Koulun toiminta alkoi starttirahan turvin. Vuonna 2011 koulu sai Turun kaupungin kulttuurilautakunnalta luvan tarjota taiteenperusopetusta yleisen oppimäärän mukaan. Tällä hetkellä Turun Suzukikoulu työllistää minut itseni päätoimisesti sekä viisi muuta tuntiopettajaa sivutoimisesti. Opetusta annetaan viulun-, pianon-, sellon-, kitaran-, sähkökitaran sekä laulunopetuksessa. Soitonopetuksen lisäksi koulussa toimivat musiikkileikki-kouluryhmät 0–5-vuotiaille, soitinkaruselli 3–5-vuotiaille ja 6–9-vuotiaille, piano- ja kitaramuskariryhmät 3–5-vuotiaille sekä masumuskari odottaville äideille. Lukuvuonna 2018–2019 oppilaita sekä soitonopetuksen että musiikin varhaiskasvatuksen ryhmissä on yhteensä 120. Oppilaat ovat lapsia, nuoria ja aikuisia Turusta sekä ympäristökunnista. Koulun talous perustuu lukukausimaksuihin. Koulu ei saa apurahaa toimintaansa.

Suomen Suzuki-yhdistys valvoo Suomessa tapahtuvaa Suzuki-opetusta. Turun Suzuki-koulu sekä koulun opettajat ovat Suomen Suzuki-yhdistyksen jäseniä. Kaikki koulun opettajat osallistuvat säännöllisesti Suomen Suzuki-yhdistyksen järjestämiin opettajakoulutuksiin sekä ovat suorittaneet kansainvälisiä Suzuki-opettajan tasotutkintoja. Opettajalla on oikeus käyttää itsestään virallisesti nimikettä ”Suzuki-pedagogi” suoritettuaan kansainvälisestä viisitason tutkintojärjestelmästä kolmannen tason. Oman koulutukseni Suzuki-opettajana aloitin vuonna 2001, jolloin aloitin työskentelyni Oulun Suzukikoulussa. Olen suorittanut Suzuki-opettajan 3-tason vuonna 2011.

Turun Suzukikoulu järjestää vuosittain lukuisia soittajaisia ja konsertteja Turussa sekä ympäristökunnissa. Koulun oppilaat ovat konsertoineet vuosittain mm. Perheiden Taiteiden yössä, Lasten musiikkijuhlilla ja Turun kaupungin Vauvaviikolla sekä Turun alueen päiväkodeissa. Koulu tekee yhteistyötä Turun kaupungin ja Ruskon kunnan kanssa tarjoten musiikin varhaiskasvatuspalveluita. Yhteistyötä tehdään myös paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti taiteenalan musiikkioppilaitosten ja musiikkikoulujen kanssa sekä Suzuki-yhdistysten kanssa.

Yrittäjäksi ryhtymistä voisin kutsua hypyksi tuntemattomaan. Se, mitä kaikkea yrittäjänä toimiminen vaatii ja sisältää, on haastavaa kattavasti selittää. Julkisuudessa yrittäjyydestä tuodaan esille menestystarinoita, konkursseja tai työntekijöiden palkkaamiseen liittyviä ongelmia. Lehdistä voi lukea tarinoita siitä, kuinka joku on hypännyt oravanpyörästä ulos ja ryhtynyt yrittäjäksi tehden töitä tällä hetkellä Espanjan auringossa. Yrittäjän ”valinnan vapaus” käsitteenä on käytetty. Tiedossa ovat myös yrittäjyyden riskit.

Oma tieni yrittäjänä on vaatinut itseltäni lukuisten uusien taitojen haltuunottoa, stressinsietokyvyn kehittämistä, yhteistyöverkostojen laajentamista, sosiaalisten taitojen hioamista, pedagogisen kokonaisuuksien hahmottamista, opetussuunnitelmien valmistamista, toimintakulttuurin ja -tapojen tiedostamista ja kehittämistä, markkinointia ja markkinoinnin suunnittelua, kielitaidon kehittämistä, lakipykäliin tutustumista, johtajuustaitoja, projektin hallinnantaitoja, uusien käyttöjärjestelmien opettelua, ajan hermoilla pysymistä, talouden hallinnointia, myyntitaitoja jne. Tätä listaa kirjoittaessani kunnioitus omaa ammattitaitoani kohtaan kasvaa. Yritykseni täyttää tänä vuonna 10 vuotta ja oppilasmäärät ovat pysyneet aika samoina viimeiset 4–5 vuotta.

Voisin väittää, että ilman vuosien kokemusta yrittäjyydestä ja siihen liittyvien taitojen karttumisesta, en olisi uskaltanut lähteä valtamaan jälleen uutta alaa ja tuottamaan omaa nuottikirjaa vastaavanlaisessa mittakaavassa. Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit -kirja on ollut pitkäjänteistä työtä vaativa projekti.

2.2 Kasvu pedagogista säveltäjäksi

”Istun pianon ääreen. On hyvä mieli, levännyt, ei stressiä. Lapset eivät huuda, vaan puuhaavat omiaan hiljaisuudessa. Lähden leikkimään mustilla koskettimilla. Annan sormieni kulkea omia polkujaan luoden kaunista ja rauhoittavaa äänimaisemaa ympäröivään tilaan. Sävelet leijuvat ilmassa. Pohdin, että tarvitsen kappaleen, jossa oppilas pääsisi harjoittelemaan kehon keskilinjan ylitystä. Tämä voisi toimia näin, musiikki kantaa. Olen innoissani ja jatkan leikkimistä. Varioin, kokeilen, kuuntelen. Elän.”(Lavastre 2019.)

Säveltäminen on luovaa ja merkityksellistä toimintaa, jossa tutkitaan musiikillisesti järjestettyyn ääneen liittyviä luovia mahdollisuuksia tähdäten musiikillisen teoksen luomiseen. Säveltämällä ilmaisen itseäni ja ajatuksiani, minulla on lupa leikkiä ja luoda uutta, luoda uutta itsestä käsin sekä rakentaa ja tuottaa merkityksiä. (Ojala, Väkeä 2013, 10–11, 42.)

Tarve luoda taidetta on ollut minulla jo lapsesta lähtien. Muistan lapsena säveltämiäni lauluja vielä edelleen. Lapsena minulla ei ollut vielä vahvaa kriittistä ajattelua tuotoksiani kohtaan eikä kynnystä luoda uutta. Nuoruudessani kriittinen ajattelu vahvistui sekä minulle tuli epäonnistumisen pelko. Jatkoin kuitenkin säveltämistä myös nuoruudessani, löysin uusia musiikkigenrejä sekä yhteismusisoinnin iloa eri kokoonpanoissa. Kasvamisen myötä kasvoi myös oma vaatimustasoni sävellyksiäni kohtaan. Täydellisyys tavoittelu ja kriittinen ajattelu omia tuotoksia kohtaan säilyvät kuitenkin itselläni pääasiallisesti kohtuullisuuden rajoissa.

Minulle luovuus ilmenee rohkeutena ja aitona itseni toteuttamisena. Taiteen luominen tuottaa minulle iloa ja onnellisuutta. Koen olevani harmoniassa itseni kanssa. Mielihyvän ja voimaantumisen tunne on suuri, kun luo sävellyksen, johon on tyytyväinen. Parhaimmillaan luova prosessi on minulle flow-kokemus, jossa sävelet tai sanat vain virtaavat minusta ulos kuin itsestään. Tähän päästäkseni, minulla kuitenkin tulee olla biologiset perustarpeet tyydytettyinä, joita ovat lepo, uni ja ruoka. Arjen ruuhkavuosissa erityisesti riittävä lepo ja uni ovat kortilla. Minulle loma-ajat ovat parhaimpia ja tuotteliaimpia ajanjaksoja luovaan prosessiin.

2.3 Pianistien yhteismusisointi

2.3.1 Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

”Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestäväää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan.” (Opetushallitus 2017.)

Opetushallituksen vuonna 2017 julkaisemassa taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa yhteissoitto on tärkeä osa oppilaiden opintoja sekä yleisessä että laajassa oppimäärässä. Opetuksen tulee tarjota oppilaille tilaisuuksia luovaan tekemiseen ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Laajassa oppimäärässä opinnot on jaettu perus- ja syventäviin opintoihin. Perusopintojen mukaan ”opintojen tavoitteena on ohjata oppilasta oppimaan instrumentti- ja yhteismusisointitaitoja päämääränään soittimen itsenäinen hallinta ja omaehtoinen ilmaisu”. Syventävät opinnot ohjaavat oppilasta syventämään taitojaan toimia yksin ja ryhmän jäsenenä erilaisissa musiikillisissa kokoonpanoissa. (Opetushallitus 2017.)

Yleisessä oppimäärässä opinnot on jaettu yhteisiin ja teemaopintoihin. Perusteiden mukaan yhteismusisointitaidot karttuvat sekä yhteisissä että teemaopinnoissa. Yhteisten opintojen tarkoitus on perustaitojen hankkiminen ja yhteismusisoinnin perustaitojen kehittäminen. Opetuksen tavoite on ohjata oppilasta toteuttamaan oma osuutensa osana musiikillista kokonaisuutta sekä havainnoimaan myös muiden oppilaiden musisointia. Yhteissoittotaitoja syvennetään teemaopinnoissa oppilaan oman kiinnostuksen mukaisesti. Teemaopintojen tavoitteet ovat muun muassa ohjata oppilasta esiintymään erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa sekä ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan myös osana musiikillista kokonaisuutta. (Opetushallitus 2017.)

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman oppimiskäsityksen mukaan oppilas oppii sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Arvoperusta pohjautuu ajatukselle siitä, että ihminen rakentaa elämäänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Oppimisen ilo ja luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Vuorovaikutus ympäristön kanssa on oppimisen kannalta olennaista. Yhdessä oppimisen tärkeys tulee korostua myös oppilaitosten toimintakulttuurissa. (Opetushallitus 2017.)

2.3.2 Ryhmäopetuksen haasteet ja mahdollisuudet

Olen huomannut työssäni, että ryhmässä oppiminen opetusmuotona asettaa opettajille haasteita, mutta tarjoaa myös mahdollisuuksia. Yhteismusisoinnin edellytys on joukko soittajia, joista muodostuu yhdessä soittava ryhmä. Ryhmät voivat koostua eri määristä soittajia, jotka voivat olla saman- tai eritasoisia soittotaidoiltaan sekä iältään. Soittavien oppilaiden ja opettajien tavoitteet ryhmälle vaihtelevat. Ryhmä voi koostua saman tai eri instrumentin soittajista. Minun näkökulmani pianopedagogina luonnollisesti painottuu pianoryhmien opettamiseen.

”Entäs, kun yksi ei pysy penkissä ja pomppaa tuoilta heti pois, kun toiset vasta kiipeävät istumaan. Yksi ei tahdo millään muistaa, että pitäisi aloittaa yhtä aikaa ja haluaisi soittaa välittömästi pianotuolille istuuduttuaan jättiklustereita niin paljon kuin pienistä sormista irtoaa. Yksi ei suostu soittamaan sitä, mitä minä tahdon, vaan haluaisi soittaa juuri sitä, mitä sinä päivänä itse tahtoo. Yksi haluaisi tupla-tuolin ja loukkaantuu tästä hetkellisesti, mutta pääsee onneksi asiasta nopeasti yli. Kaksi ei huomaa vielä lainkaan, jos soittavat tyystin vääriä ääniä. Pitäisiköhän taas laittaa sinitarrat soitettaville koskettimille?” (Lavastre 2019.)

Mielestäni yhteismusisointi on antoisaa ja sen myötä oppilaille kasvaa lukuisia taitoja. Yhteissoiton avulla voidaan tutustua musiikin peruselementteihin: rytmiin, melodiaan, harmoniaan, musiikin sykkeeseen, muotorakenteisiin, dynamiikkaan ja sointiväriin. Yhteismusisoinnissa oppilas oppii soittamaan yhdessä muiden kanssa sekä toimimaan ryhmän jäsenenä. Oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja muita soittajia sekä oppii monia vuorovaikutustaitoja. Työvuoteni pianopedagogina ovat opettaneet minulle, että yhteissoiton opetuksessa mukana olevien oppilaiden rytmi- ja harmoniataju kehittyvät syvämmmin. Ryhmässä oppiminen motivoi oppilaita ja oppilaat saavat huomaamattaan vaikutteita toisilta soittajilta. Ryhmässä opitaan myös vertaisarviointia. Olen saanut oppilailta ja heidän vanhemmiltaan paljon palautetta siitä, että oppilaat kokevat turvalliseksi

esiintyä osana ryhmää, jolloin yleisön huomio keskittyy kaikkiin soittajiin tasaisesti. Esiintymisjännityksestä kärsivät oppilaat kokevat yhteisnumerot helpommiksi esiintymistilanteiksi kuin solistiset numerot (Saarinen & Tammisto 2018, 35–36).

Opiskellessani Oulun seudun ammattikorkeakoulussa musiikkipedagogiksi vuosina 2000–2004 didaktiikan opintoihin ei kuulunut yhteissoitonopetusharjoittelua, jota olisin tarvinnut työelämää varten. Myös Saarinen & Tammisto (2018, 22) toteavat ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyössään, että eivät saaneet ammattikoulutuksessaan opetusta ryhmäopetukseen ja he olisivat kokeneet sen tarpeelliseksi.

Unkari-Virtanen (2015) pohtii artikkelissaan ryhmäopetuksen mahdollisuuksia kokoamalla yhteen Metropolian ryhmäopetusta käsitteleviä opinnäytetöitä. Artikkelissa nousevat useasti esille ryhmäopetuksen ja yhteissoiton positiiviset vahvuudet. Unkari-Virtasen (2015, 98) mukaan ryhmäopetus soiton- ja laulunopetuksessa musiikkioppilaitoksissa ja musiikkikouluissa on valtaamassa alaa. Esille artikkelissa tulevat myös kehitystarpeet musiikkipedagogien koulutuksessa, jolloin jo koulutuksen aikana tulevat soiton- ja laulunopettajat saisivat valmiuksia käyttää ryhmäopetusta voimanvarana tulevaisuudessa työpäikoissään. Artikkelissa kuvataan myös YAMK-koulutuksen suunnitteluvaiheessa tehtyä kyselyä, joka suunnattiin työelämää edustaville musiikkioppilaitosten rehtoreille. Unkari-Virtasen mukaan vastauksissa painottui työelämätaitojen koulutustarve, ei niinkään perinteisen musiikkikoulutuksen ytimeksi mielletty soitto- tai laulunaidon kehittäminen, ei myöskään pedagoginen osaamistarve. Rehtorit kaipasivat lisää yhteismusisoinnin, yhtyeen johtamisen, improvisoinnin ohjauksen ja ryhmäopetuksen osaamista. Viiden vuoden kuluttua uusittaessa kyselyä samat osaamistarpeet nousivat vastauksista edelleen esiin. (Unkari-Virtanen & Virtanen 2015, 7.)

Juha Ahvenainen (2015, 22–23) kuvaa artikkelissaan Tempo-orkesteritoiminnan sosio-kulttuurisen innostamisen kolmea ulottavuutta: sosiaalista ulottavuutta, kulttuurista ulottavuutta sekä kasvatuksellista ulottavuutta. Näistä kolmesta ulottavuudesta ilmenee yhteissoiton positiivisia vaikutuksia. Orkesteri Tempo on matalankynnyksen monikulttuurista lastenorkesteritoimintaa, jonka lähtöjuuret ovat venezuelaisessa El Sistema -kasvatusmenetelmässä (Ahvenainen 2015, 17–18). Mielestäni myös pianistien yhteissoittokokoonpanot ovat verrattavissa orkesteriin, jos samat kokoonpanot toimivat pitkällä aikavälillä. Ahvenaisen mukaan sosiaalisen ulottavuuden eli ryhmässä toimimisen mukaan, orkesterissa soittavien lasten muodostama yhteisö kasvattaa soittajien yhteenkuu-

luvuuden tunnetta ja lisää erilaisuuden hyväksymistä ja arvostamista. Kulttuurinen ulottavuus painottaa luovaa ja kokonaisvaltaisen ilmaisun kehittämistä, jota Tempo-orkestereissa tuetaan musiikillisen ilmaisun kautta. Tempo-toiminnan kautta kasvatuksellista ulottavuutta tuetaan elämäntaidollisten taitojen tukemisena ja kehittämisenä. Myös oman kokemukseni mukaan sekä Tempo-toiminnan tavoitteiden mukaan yhteissoitto kehittää tarkkaavuuden säätelyä, kasvattaa itseluottamusta, toisten huomioimista ja arvostamista, tunneherkkyyttä, välittömyyttä ja rentoa asennoitumista. (Ahvenainen 2015, 22–23.)

Elomaan ja Kantasen (2015, 57) mukaan pianistit työskentelevät pääsääntöisesti yksin. Heidän ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyössään pianistit pääsivät soittamaan yhdessä, mikä ruokki oppilaiden motivaatiota, paransi heidän rytmin ja tempon käsittelyään sekä oppilaat oppivat kuuntelemaan soittoa.

Yhteissoiton toteutuminen pianistien kohdalla vaihtelee oppilaitoskohtaisesti. Pianonsoiton opettajien tuntimääriin ei välttämättä sisälly yhteismusisointitunteja (Rissanen, Terävä, Vuoristo 2013, 4). Piano-oppilailta puuttuu usein säännöllinen, viikoittainen yhteissoittotunti, toisin kuin esimerkiksi orkesterissa soittavilta oppilailta (Saarinen, Tammisto 2018, 3). Opettaessani lukuvuonna 2017–2018 Rauman musiikkiopistossa pianisteja perustason pianistien yhteismusisointivaihtoehto oppilailleni oli kuoro. Sivutoimisena tuntiopettajana opetustuntimääriini eivät sisältyneet yhteismusisointitunnit. Järjestin kuitenkin itse lukukausittain oppilailleni neljä tai viisi yhteismusisointituntia lyhentämällä ryhmätuntipäivän yksilötunnin pituuksia saaden näin minuutteja yhteissoittotunneille. Näiden oppilaiden kohdalla heidän yhteismusisointiopetuksensa oli aktiivisen ja kiinnostuneen opettajan aikaansaannosta.

Turun Suzukikoulussa sekä useissa Suzuki-menetelmällä opetusta tarjoavilla oppilaitoksissa pianistien säännölliset yhteismusisointitunnit kuuluvat opetussuunnitelmaan tai koulun toimintakulttuuriin harrastuksen alusta lähtien niin Suomessa kuin kansainvälisestikin (Turun Suzukikoulu, opetussuunnitelma 2018) (Suzukikoulu Oktaavia, opetussuunnitelma 2018). Kansainvälistä toimintakulttuuria olen päässyt havainnoimaan toimiessani vierailevana opettajana Marseillen Suzukikoulussa sekä Ranskan Suzuki-yhdistyksen kansainvälisellä musiikkileirillä. Havaintojeni mukaan yhteismusisointituntien toteutuminen riippuu kuitenkin usein opettajan ammattitaidosta sekä kiinnostuksesta ryhmässä oppimista kohtaan. Aloittaessani vuonna 2001 Suomen Suzuki-yhdistyksen järjestämän Suzuki-opettajakoulutuksen, koulutukseen ei sisällynyt ryhmätuntiharjoittelua.

Viime vuosina kuitenkin myös yhteismusisointitunnit ovat näyttelleet vahvempaa roolia koulutuksissa myös pianisteilla, mikä vahvistaa opettajien ammattitaitoa opettaa myös ryhmiä. Koulutusjärjestelmän uudistusten myötä (European Suzuki Association 2017) yksilö- ja ryhmätunnit sisältyvät myös virallisesti tasokoulutuksiin.

Yhteenvetona lukemani aineiston sekä pitkän työkokemukseni perusteella voin todeta, pianistit ovat usein eriarvoisessa asemassa yhteismusisoinnin opetusjärjestelyissä niin oppilaina kuin soitonopettajan ammattiopinnoissa. Yhteismusisoinnin positiiviset vaikutukset oppilaaseen ovat kiistattomat.

2.3.3 Vuorovaikutus ryhmäopetuksessa

”Vuorovaikutuksessa keskeisenä tavoitteena ei ole hyvin muotoiltujen lauseiden tuottaminen sinänsä, vaan henkilösuhteiden luomien, tiedon välittäminen ja yhteiseen toimintaan osallistuminen” (Koppinen, Lyytinen, Rasku-Puttonen 1989, 70).

Sosiaalisen konstruktionismin mukaan todellisuus on sosiaalisesti rakentunutta. Koettu maailma ja todellisuus ympärillämme eivät ole vain objektiivinen ilmiö. Ihmisten välinen vuorovaikutusprosessi ja kielellinen kanssakäyminen rakentavat sen hetkisen todellisuuden. (Holkeri-Rinkinen 2009, 34, 38.) Yhteismusisointitunnin vuorovaikutus koostuu oppilaiden ja opettajan, oppilaiden keskinäisestä sekä opettajan ja oppilaiden vanhempien välisestä vuorovaikutuksesta mikäli oppilaiden vanhemmat osallistuvat tunnille. Sosiaaliseen konstruktionismiin perustuen, oppilaiden, opettajan ja vanhempien välinen vuorovaikutus rakentaa ja muokkaa todellisuutta, joka on sillä hetkellä havaittavissa. Kielellisessä vuorovaikutuksessa emme ainoastaan kuvaa maailmaa, vaan myös merkityksellistämme sitä rakentaen ja muokaten sen hetkistä koettua todellisuutta (Holkeri-Rinkinen 2009, 41).

Ihmisten välinen vuorovaikutus on rakenteellisesti järjestynyttä, mikä on keskusteluanalyysin johtava ajatus. Keskustelun yksityiskohdat ovat merkityksellisiä ja puheenvuorot nivoutuvat toisiinsa. Kielellinen vuorovaikutus voi koostua muun muassa tervehdyksistä, kysymyksistä, vastauksista, toteamisista, pyynnöistä tai ehdotuksista. Keskusteluanalyysi kuvaa näitä toisiinsa vahvasti kytköksissä olevia puheenvuoroja vieruspareiksi. (Holkeri-Rinkinen 2009, 49–50.)

Ensimmäisen elinvuosien aikana lapsi omaksuu vuorovaikutuksen perustaidot. Alkuvaiheessa lapselle on tärkeää kosketus- ja näköhavaintoon perustuva vuorovaikutus aikuisen kanssa. Näissä tilanteissa mukana on myös puhe. Lapsi pyrkii kääntämään päätään ja tavoittelemaan äänen lähdeä jo ensimmäisen elinkuukauden jälkeen. Jo puolivuotias lapsi havaitsee joitakin keskeisiä vuorovaikutuksen muotoja. Sanavaraston laajentuessa ja kielen sääntöjärjestelmän omaksumisen jälkeen lapsen mahdollisuudet sanalliseen viestintään monipuolistuvat. Samanaikaisesti lapsen tulee omaksua myös sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyviä sääntöjä ja normeja sekä oppia käyttämään niitä tehokkaasti erilaisissa tilanteissa. 2–3-vuotiaan keskustelun malli on jo samanlainen kuin aikuisilla koostuen puhujan ja kuulijan peräkkäisistä puheenvuoroista, jotka liittyvät toisiinsa. 4-vuotiaat taas ovat vuorovaikutustaidoissaan aloitteellisimpia kuin 2-vuotiaat. He kertovat jo enemmän kokemuksistaan eivätkä tyydy pelkästään nimeämään heille esitettyjä kohteita. (Koppinen, Lyytinen, Rasku–Puttonen 1989, 69.)

Kouluiässä aikuisen rooli aloitteentekijänä vähenee ja lasten aloitteellisuus lisääntyy vuorovaikutustaitojen karttuessa. Lapset ilmaisevat kielellisesti tavoitteitaan, selittävät, ehdottavat ja kysyvät toisten mielipiteitä. Vaikka kouluiän alussa lasten vuorovaikutustaidot ovat kehittyneet, vuorovaikutuksessa toisten lasten kanssa on puutteita. Puutteellisuus voi näkyä esimerkiksi siinä, että lapset jättävät toisten tekemät aloitteet vaille vastauksia ja sen sijaan kommentoivatkin vain omia tekemisiään. (Koppinen ym. 1989, 70–72, 77.)

Vuorovaikutus sisältää myös sanatonta viestintää; kasvojen ilmeitä, eleitä, äänenpainoja ja kehon asentoja. Viestiä voi myös koskettamalla, vaatetuksella sekä liikkumistavalla. Kulttuurista huolimatta ihmiset viestivät mielihyvää hymyilemällä. Pään nyökyttämisen merkitys eri kulttuureissa taas vaihtelee. (Koppinen ym. 1989, 30.)

Kasvojen ilmeillä ilmaistaan erityisesti tunteita. Katseen merkitys korostuu viestittäessä vallitsevasta tunneilmastosta. Tutkimusten mukaan katsekontaktien määrä myönteiseksi koetussa tilanteessa on suurempi kuin epämiellyttävässä tilanteessa. (Koppinen ym. 1989, 76, 78.) Olen huomannut työssäni ryhmäopettajana, että opettaja voi jakaa puheenvuoroja pelkän katseen avulla. Voin rauhoittaa oppilasta rauhallisella kosketuksella esimerkiksi olkapäähän tai kiinnittää oppilaan tarkkaavuuden opiskeltavaan asiaan pelkällä katseella. Voin kannustaa näyttämällä peukkuja tai iloita onnistumisista antamalla

”ylävitosen” oppilaalle. Lempeällä katseella, joka kohdistuu oppilaaseen, minun opettajana on helppo antaa oppilaalle hyväksyntää ja merkityksellistä näin hänen olemassa oloaan.

Holkeri-Rinkisen (2009, 139) mukaan rento ja miellyttävä ilmapiiri opetustilanteeseen syntyy ystävällisellä ja kohteliaalla vuorovaikutustyyliillä. Nykyisen länsimaisen individualismin arvoja, tasa-arvoa ja vapautta, nostetaan esille yhteiskunnassamme. Tämä on johtanut yksilöllisyyden ja lapsilähtöisyyden korostamiseen eri kasvatusaloilla, mukaan lukien musiikkikasvatukseen. Suora vaikuttaminen lapseen merkitsee usein karkeaa autoritaarista vaikuttamista, joten nyky-yhteiskunnan arvoihin perustuen sitä pyritään välttämään. Lapseen vaikuttaminen on epäsuoraa ja hierarkkisesta järjestelmästä pyritään pois. Epäsuorassa vaikuttamisessa aikuisen eli opettajan rakentama identiteetti on suhteessa lapseen enemmän tasavertainen toimija kuin auktoriteetti. Aikuisen käyttämä epäsuora, maltillinen ja ystävällinen puhetapa, saavat määräykset kuulostamaan ystävälliseltä ja kohteliaalta luoden oppimistilanteesta rennomman ja miellyttävämmän. (Holkeri-Rinkinen 2009, 139.)

Jos oppilailla ja opettajalla ei ole yhteistä kieltä, sanaton viestintä korostuu. Huomasin tämän osallistuessani vuosina 2015–2016 Erasmus+ -ohjelman opettajien liikkuvuushankkeeseen, jonka aikana opetin ensimmäisiä kertoja pianisteja Marseillessa, Ranskassa. Oppilaat olivat paikallisen Suzukikoulun 3–10-vuotiaita oppilaita. Huomasin, että paikallisilla ranskalaisilla lapsilla oli vaikeuksia ymmärtää koulupohjaista ranskaani ja he hämmentyivät opetustilanteessa. Tämän vuoksi päädyin pitämään yhteissoittotunnit pääasiallisesti ilman puhetta käyttäen apuna sanatonta viestintää sekä oppilaiden ja minun yhteistä kieltä; musiikkia. Oli äärimmäisen mielenkiintoista seurata oppilaiden reaktioita sekä tunteilla herännyttä oppilaiden uteliaisuutta toimintaani kohtaan. Sanallisen viestinnän pois jäädessä oppilaiden tarkkaavaisuus parani ja he olivat hyvin motivoituneita oppimaan. He seurasivat ja matkivat keskittyneesti kaikki pieniä eleitäni ja liikkeitäni käyttäen huomaamattaan hyväksi mallioppimista. Sanattoman viestinnän avulla oli helppo vaikuttaa oppilaiden soittoasentoihin näyttäen itse mallia esimerkiksi vastakohtaparien avulla: hyvä kehon ryhti tai kannattelematon ryhti, hyvä tasapaino kädellä tai ranne roikkuu, jalat tukevasti maassa tai levottomat jalat. Uteliaisuus ja tarkkaavaisuus tunnin toimintaa kohtaan heräsi myös oppituntia seuranneilla vanhemmilla. Opetusjakson päätyttyä perheille tehdyssä kirjallisessa kyselyssä nousi esille se, että vanhemmat

olivat kokeneet pitämäni sanattomat ryhmätunnit erittäin opettavaisiksi sekä mielenkiintoisiksi tunneiksi. Myös vanhemmat olivat huomanneet oppilaiden tarkkaavaisuuden paranemisen verrattuna ”normaaleihin” ryhmätunteihin.

Innostuneena sanattomien tuntien vaikutuksista oppilaiden tarkkaavuuteen, olen pyrkinyt opetustyössäni vähentämään opetustilanteissa käyttämäni verbaalista viestintää sekä pitänyt aika ajoin täysin sanattomia tunteja pääosin onnistunein vaikutuksin. Haastoin kollegani puhumattomaan opetusviikkoon vuonna 2017 halutakseni herättää heidät havaitsemaan sitä, käyttivätkö he opetustilanteissa liikaa sanallista viestintää sekä oliko sen kokonaan poisjättämisellä vaikutuksia oppilaiden tarkkaavaisuuteen ja tämän myötä oppimiskykyyn. Suurin osa oppilaista otti haasteen puhumattomasta opetusviikosta vastaan mielenkiinnolla ja innolla. Heidän tarkkaavaisuutensa opetusta kohtaan kasvoi merkittävästi sekä kykynsä omaksua asioita korvakuulolta parani. Kuitenkin nuottien opettaminen ilman sanallista viestintää osoittautui haastavaksi ja sitä olisi tullut minun opettajana valmistella ennakkoon paremmin. Osa oppilaista ei kokenut puhumattomia tunteja mielekkäiksi. Osa oppilaista taas toivoi, että puhumattomia tunteja jatkettaisiin. Kollegoiltani saamani palautteen mukaan kynnys puhumattomille tunneille oli suuri lähtötilanteen ollessa se, että yhteinen puhuttu kieli oli jo ennestään olemassa. Totuttua opetustapaa oli vaikea muuttaa. Osa kollegoista havaitsi oppilaiden tarkkaavaisuuden paranemisen ja koki viikon mielenkiintoisena sekä ajatuksia herättävänä.

3 Projektin suunnitteluvaihe

Projektit voidaan jakaa kehittämis-, tutkimus-, selvitys- sekä produktiohankkeisiin. Kehittämishankkeet sisältävät tuotteiden tai palveluiden kehittämistä. Tutkimushankkeiden tavoitteet ovat tutkimuksellisia. Selvityshankkeet ovat suppeampia kuin tutkimushankkeet eikä niiden tule täyttää tutkimukselle asetettavia tieteellisiä kriteerejä. Produktiohankkeen aikana toteutetaan tapahtuma tai taideproduktio. (Silfberg 2007, 22.) Työelämälähtöinen uuden oppimateriaalin kehittämishankkeeni sisälsi myös produktiohankkeen eli taideproduktion tuottamisen julkaisukonsertin muodossa. Projektini tuotoksena syntyi oppimateriaali ”Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit”, siihen sisältyvä äänitallenne, oppimateriaalin kotisivut sekä julkaisukonsertti. Opinnäytetyöni tavoitteenani on ammatillisen kehitysprosessini lisäksi kuvata muun muassa projektini sisältöä, käytössä olevia projektihallinnan työkaluja ja toimintamalleja. Opinnäytetyöni kokonaisuudessaan on osa projektiani ja apunani projektin oppivassa prosessissa.

Projektini käynnistyi keväällä 2018 valmistautuessani Metropolian pääsykokeisiin ja valmistaessani kehityshankkeeni ensimmäistä projektisuunnitelmaa. Paul Silberbergin (2007, 74) mukaan projektisuunnitelman tulisi antaa vastaukset kolmeen peruskysymykseen. Miksi projekti toteutetaan ja mitkä ovat projektin tavoitteet? Mitä projektissa saadaan aikaiseksi eli mitkä ovat näkyvät tulokset? Miten projekti toteutetaan eli ketkä toteuttavat projektin ja millä aikataululla?

3.1 Projektin tavoitteet

Projektilla tulee olla selkeästi ja realistisesti määritellyt tavoitteet ja tavoitteiden toteutumisista mittaavat välineet. Tavoitteiden avulla projektista voidaan luoda oppiva prosessi. Työsuunnitelma, toteutuvat toimenpiteet ja budjetin tulee pohjautua tavoitteisiin. (Silfberg 2007, 18.) Osa hankkeeni tavoitteista oli minulla selvillä jo keväällä 2018, osa selkeytyi viimeistellessäni projektisuunnitelmaa syksyllä 2018.

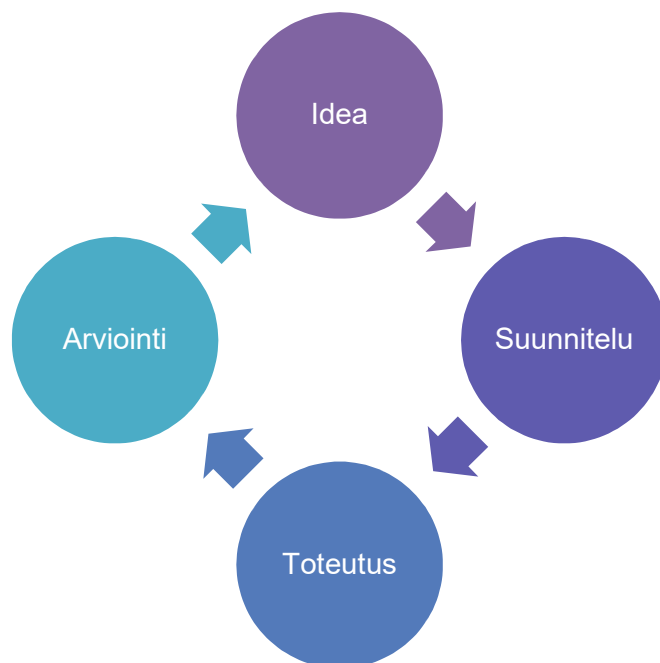
Hankkeeni tavoitteena oli taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisen yhteisösoiton kehittäminen luomalla uutta oppimateriaalia myös nuorten pianistien käyttöön sekä taiteidenvälisyyden lisääminen taiteen perusopetuksessa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Halusin hankkeellani myös toteuttaa taiteidenvälistä yhteistyötä oppilaitosten välillä, kehittää oppi- ja kulttuurilaitosten välistä yhteistyötä, lisätä hyvinvointia taiteen keinoin ja herättää ajatuksia ilmastonmuutoksen vaikutuksista.

Hankkeessani halusin tuottaa laadukasta lastenkulttuuria ja edistää lastenkulttuurin saatavuutta. Nämä tavoitteet koskivat erityisesti taideproduktion tuottamista kirjan julkaisukonsertin muodossa. Taideproduktion toivoin edistävän yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä lisäävän yhteisöllisyyden kokemista tuottamalla matalankynnyksen osallistavaa taiteellista sisältöä konsertin muodossa.

Päämääräni oli hankkeessa myös työllistää turkulaisia taiteilijoita ja yhteistyökumppaneita, tuoda pohjoismaalaisuutta sekä suomalaista sävellys- ja pedagogista osaamista esille kansainvälisellä tasolla sekä lisäksi ennen kaikkea laajentaa ja kehittää omaa ammattitaitoani.

3.2 Projektin prosessina

Projektin prosessi on ainutkertainen prosessi, joka sisältää projektin suunnittelua, tavoitteiden ja aikataulujen asettelua, kustannusarviointia, hankkeen vahvuuksien ja heikkouksien pohjimista, rahoituksen järjestämistä, riskien kartoitusta, toteutuksen eri työvaiheita sekä arviointia. Projektin toteutuksen tulisi olla joustava ja oppiva prosessi, jonka oppimisen varmistamiseksi hankkeen toteutusta tulisi seurata ja arvioida koko prosessin ajan. (Silfberg 2007, 27–31.)

Kuvio 1. Projektin prosessikuvio, Lavastre 2019

Kuviossa 1 esittelen luomaani projektin prosessikuviota, joka kuvastaa sitä joustavaa ja jatkuvaa oppimisprosessia, joka projektin tulisi olla. Projekti muuttuu ja muuntautuu. Arviointi tuottaa uusia ideoita ja toteutustapoja projektiin, mikä vie projektia mielestäni laadullisesti parempaan suuntaan. Havaitsin projektini aikana, että oppivan prosessin myötä projektin lopputulos on paljon rikkaampi ja monipuolisempi kuin projektin alkuun saattanut idea.

3.3 Työvaiheet

Projekti koostuu useista eri työvaiheista, jotka voivat olla joko eriaikaisia tai limittyä päällekkäin. Elina Saksala (2015, 171) kuvaa hyvin kirjassaan projektinhallinnan kymmentä eri työvaihetta (Taulukko 1).

Taulukko 1. Projektinhallinnan kymmenen eri vaihetta

1. TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> • Mitä, minne, milloin? • Kenelle? • Resurssit?
2. AIKATAULUTUS	<ul style="list-style-type: none"> • Suunnittelu • Toteutus
3. VAIHEISTAMINEN JA ORGANISOINTI	<ul style="list-style-type: none"> • Välitavoitteet • Tarkistuspisteet • Vastuuhenkilöt
4. RIIPPUVUUKSIEN HALLINTA	<ul style="list-style-type: none"> • Työvaiheiden keskinäiset riippuvuudet • Toimitusajat • Logistiikka
5. RESURSOINTI	<ul style="list-style-type: none"> • Työsuunnitelma • Osaava henkilökunta • Tarkennettu budjetti
6. ROOLITUS JA DELEGOINTI	<ul style="list-style-type: none"> • Optimaalinen työnjako • Vahva johtaminen • Delegointi

7. RISKIEN HALLINTA	<ul style="list-style-type: none"> • Turvallisuus, sopimukset • Tavoitteessa pysyminen
8. SISÄINEN VIESTINTÄ	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedonkulku • Kokoukset • Raportointi
9. TIEDOTUS JA MARKKINOINTI	<ul style="list-style-type: none"> • Markkinointisuunnitelma • Brändinhallinta • Kohderyhmät • Oikea-aikaisuus
10. ALOITUS – SEURANTA JA OHJAUUS - LOPETUS	<ul style="list-style-type: none"> • Innostava aloitus • Selkeä lopetus • Palaute, kiitokset ja karonkka

Taulukon 1 projektinhallinnan kymmentä vaihetta on helppo soveltaa erilaisiin hankkeisiin. Työvaiheet soveltuvat erilaisiin hankkeisiin, vaikka hankkeet olisivat erilaisia mitta-kaavaltaan. Työvaiheet ovat osa projektin oppivaa prosessia.

3.4 Tuotteistaminen

Seuraavassa luvussa tulen esittelemään tuotteistamisen erilaisia keinoja, tuotteistamisen merkitystä sekä tuotteistamista omassa projektissani.

”Tuotteistaminen tarkoittaa sitä työtä, jonka tuloksena asiantuntemus tai osaaminen jalostuu myynti-, markkinointi- ja toimituskelpoiseksi palvelutuotteeksi” (Parantainen 2011, 11).

Tuotteistamista ja sen hyötyjä kuvataan hyvin Parantaisen (2011) kirjassa ”Rakenna tuote 10 päivässä”. Parantaisen (2011, 38–39) mukaan hyvin tuotteistettu palvelu tai tuote on helppo ostaa, se on ominaisuuksiltaan vahvempi, tehokkaammin myytävissä ja markkinoitavissa sekä helpommin monistettavissa. Yksi tuotteistamisen tavoitteista on tehdä ostamisesta mahdollisimman helppoa. Parantaisen mukaan tuotteen tulisi erottua kilpailevista tuotteista edukseen. Potentiaalisella asiakkaalla ei tulisi olla riskin tunnetta tehdessään ostopalvelupäätöstä. Näistä Parantaisen väittämistä voin päätellä sen, että

mitä paremmin asiakas tietää, mitä hän on ostamassa ja millä hinnalla, sen helpompaa ostopäätöksen tekeminen on. Ostaminen voi olla vain yhden klikkauksen päässä, mikä tekee mielestäni nykyään suositusta verkkokauppa-asioinnista nopeaa ja vaivatonta. Nopeus ja vaivattomuus lisäävät myyntiä edellyttäen, että verkkokauppa on käyttäjäystävällinen ja helppo käyttää.

3.4.1 Brändi

”Brändäyksen perimmäinen tarkoitus on erottaa samankaltaisten tuotteiden myyjien tuotteet toisistaan” (Lehtimäki, Malinen, Salo, Simula 2009, 55).

Brändi liitetään usein pelkkään tuotemerkkiin, josta puuttuu se syvempi merkitys, mikä brändillä on (Kurvinen & Sipilä 2014, 15). Brändillä tarkoitetaan tuotteen tai palvelun aineettomien ominaisuuksien muodostamia kokonaisvaltaisia mielikuvia (Saksala 2015, 188). Brändi toimii suunnannäyttäjänä sekä tuotteen myyjälle että mahdolliselle ostajalle (Kurvinen & Sipilä 2014, 16). Tuotteen brändäminen on tiedollista toimintaa ja sitä pyritään hallitsemaan jatkuvasti. Markkinoinnin avulla voidaan vahvistaa tuotteesta syntyviä mielikuvia. (Saksala 2015, 188.)

Brändäminen liittyy vahvasti tuotteistamiseen. Oppimateriaalin tuotteistamiseen liittyy sekä sävellysten saattaminen myytäväksi tuotteeksi että myös kirjan tekijän henkilöbrändäys säveltäjänä ja pedagogina. Jotta tuote voi erottua omaleimaisesti muista kilpailevista tuotteista, pitää tuotteella olla sisäistetyt arvot (Kurvinen & Sipilä 2014, 17). Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit -kirjan tärkein arvo on tarjota apuvälineitä elämykselliseen musiikkikasvatukseen sekä tuoda esille pohjoismaalaisuutta.

Brändin rakentamisessa tärkeä osa on tuotteen visuaalinen ilme (Kurvinen & Sipilä 2014, 18). Halusin tuotteen kannen tuovan esille pohjoismaalaisuutta ja kirjassa käytettävien kuvien herättävän mielikuvia opettajille ja oppilaille. Pohjoismaiden eksotiikka, Lappi ja revontulet viehättävät tunnetusti ulkomaalaisia. Pohjoismainen hyvä elintaso sekä Suomen korkeat PISA-sijoitukset (Programme for International Students Assessment) koulu maailmassa ovat tunnettuja maailmanlaajuisesti. Näiden asioiden siivittämistä valitsin oppimateriaalini teemaksi ”Pohjolan eläimet – Nordic Animals”. Kirjan kotisivujen logo tuo esille arvoani elämyksellisestä musiikkikasvatuksesta ”Nordic Animals – Inspiring Education” sekä käytän tuotteen markkinoinnissa myös otsikkoa ”Pikku Pupun musiikkimatka – Elämyksellistä musiikkikasvatusta”.

Henkilöbrändiin kiteytyy henkilön edustama asia; osaaminen, tyyliuunta, aate tai sanoma (Kurvinen & Sipilä 2014, 53). Kirjan tekijän brändäämisen apunani käytin minusta syntyviä mielikuvia hyödyntäen säveltäjäesittelyäni, kirjan esipuhetta ja valokuvaani. Mikä tarina on taustallani siitä, että lähdin tekemään kyseistä oppimateriaalia? Minkälaisen mielikuvan itsestäni pedagogina ja säveltäjänä haluan antaa potentiaalisille asiakkaille? Halusin tarinassani tuoda esille sen, että olen lähtenyt säveltämään ja sovittamaan erityisesti nuorille pianisteille uutta yhteissoittomateriaalia siksi, että olen kokenut haastavaksi löytää sopivaa yhteissoittomateriaalia. Halusin tuoda esille pitkää kokemustani pedagogina sekä korostaa sitä, että yhteismusisointi voi olla osa opetusta myös pianisteille harrastuksen alusta lähtien. Säveltäjänä halusin luoda itsestäni kuvan leikkiläisestä ja pianon monipuolisuuden hyvin hyödyntävänä säveltäjänä.

3.4.2 Tuotekehitysprosessi

”Tiivistetysti tuotteistaminen tarkoittaa siis prosessia, jossa määritellään sekä tietty lopputuotos että toimenpiteet sen luomiseksi ja saavuttamiseksi. Tuotteistamisella pyritään siihen, että tuote on määritelty, kehitetty, tuotettu sekä toimitettu siten, että asiakkaan tuotteesta saama arvo on mahdollisimman suuri ja yrityksen tavoitteet saavutettu.”(Lehtimäki ym. 2009, 22.)

Osa tuotteistamisen prosessia on tuotekehitys. Tuotekehityksellä tarkoitetaan alkuperäisen idean saattamista konkreettiseksi tuotteeksi sisältäen muun muassa tuloksena syntyvät luonnokset, laskelmat, työpiirustukset ja materiaalivalinnat (Lehtimäki ym. 2009, 18). Alkuperäinen ideani kirjasta oli julkaista uutta oppimateriaalia pianistien yhteissoittoon. Pohtiessani tuotteen potentiaalista asiakaskuntaa, halusin oppimateriaalin soveltuvan pianopedagogien lisäksi myös musiikin varhaiskasvattajille sekä musiikinopettajille laajentaakseni mahdollista asiakaskuntaa. Tämä näkökulma oli minulla mukana tuotekehitysprosessissa sekä oppimateriaalin kotisivuja tehdessäni. Näkökulmaa hyödynsin esimerkiksi niin, että laulettavista kirjan kappaleista löytyy musiikin varhaiskasvattajien ja musiikinopettajien työtä helpottavat erilliset melodiat, sanat ja sointumerkit.

Valitessani sävellysteni ja sovitusteni joukosta sopivia kappaleita pianisteille, päädyin valitsemaan mukaan ainoastaan 3–4 samanaikaisesti soittavalle pianistille yhdellä pianolla tarkoitettuja kappaleita. Usein konserttisaleissa on käytössä vain yksi flyygeli ja tämä tuottaa haasteita kokoonpanoihin.

Tuotekehitysprosessiini sisältyi pedagogisten näkökulmien huomioiminen. Sävellyksissäni on taustalla pedagoginen ajatus jonkin tietyn asian oppimisesta sekä pianistisesti

että musiikin hahmottamisen kannalta. Toinen pedagoginen näkökulmani oppimateriaalissani on taiteen perusopetuksen uuden opetussuunnitelman kriteerit, joiden mukaan opintoihin sisältyy yhteismusisointia, improvisointia ja säveltämistä, taiteidenvälisyyttä ja musiikin hahmottamista (Opetushallitus 2017). Näitä näkökulmia huomioiden päätin ottaa kirjaan mukaan myös kappaleisiin pedagogisia näkökulmia sekä tarjota ideoita ryhmäopetukseen. Valitsin sopivat ideat ammatillisesti ideapankistani, jota olen vuosien varrella kehittänyt.

Osa tuotekehitysprosessia on todistaa tuotteen toimivuus testaamalla tuotetta prototyypeillä (Lehtimäki ym. 2009, 33). Tuotekehitysprosessissa pianistien sävellykset olivat koetesteissä omilla oppilaillani, Turun Suzukikoulun toisella pianonsoiton opettajalla sekä Tampereen kahdella pianonsoiton opettajalla. Sävellyksiä hiottiin myös sävellysopinnoissani Marko Puron johdolla Metropoliasa. Saadun palautteen mukaan viimeistelin sävellyksiäni ja sanoituksia sekä muokkasin nuottikuvien ulkoasua.

Työssäni musiikin varhaiskasvatusryhmissä sekä nuorilla pianisteilla käytän opetukseni hyväksi satujen ja tarinoiden maailmaa. Siksi tarinan mukaan ottaminen osaksi oppimateriaalia tuntui luontevalla. Tuotekehitysprosessissa huomasin, että tarinan avulla tuotteessa oli jotakin muuta kuin useimmissa nuottikirjoissa. Esipuheessa lukijalle kirjoitan, että ”Tarinan avulla luot juonellisen konserttikokonaisuuden”. Tämä on selkeä lupaus potentiaaliselle asiakkaalle siitä, mitä hän voi tuotteen avulla saada tai saavuttaa.

Musiikki on kansainvälinen kieli. Tuotekehitysprosessissa otin huomioon tuotteen soveltuvuuden kansainvälisille markkinoille sekä tuotteen mahdollisen käytön myös monikulttuurisissa ryhmissä Suomen sisällä. Oppimateriaalin kielet ovat suomi ja englanti. Tulevaisuudessa harkitsen painosta, jossa kielinä ovat englanti ja ranska.

3.4.3 Taustaselvitys osana tuotekehitystä

Yksi osa tuotekehitysprosessia on selvittää, minkälaisia palveluja ja tuotteita on jo olemassa. Toinen näkökulma tuotteelle tai palvelulle on ajatus siitä, mikä on se tuote tai palvelu, jota ei ole vielä olemassa, mutta mahdollinen potentiaalinen asiakas voisi tarvita.

Olin itse kokenut työvuosieni varrella haastavaksi löytää mielekästä valmista yhteisötoimateriaalia nuorille pianisteille. Koskiko tämä kuitenkin ainoastaan minua vai oliko haaste globaali?

Tarve uudelle pianistien yhteissoittoon tarkoitettun alkeismateriaalille on ollut esillä Rissanen, Terävän sekä Vuoriston yhteisessä opinnäytetyössä (Rissanen, Terävä, Vuoristo 2013, 4) sekä ilmennyt vuosien varrella muun muassa käymissäni pianopedagogien välisissä keskusteluissa. ”Yksi syy pianistien ulkopuolisuuteen, pois yhteismusisoinnin yhteisöllisyydestä, saattaa olla riittävän helpon materiaalin puute. On tyypillistä, että 1970-luvulla sävelletty tai sitä vanhempi nelikätismateriaali aloitteleville oppilaille on sävelletty tai sovitettu usein oppilas–opettajaparille. Oppilas soittaa melodiaa unisonossa ja opettaja soittaa pianistisesti vaikeamman säestysosuuden.” (Rissanen ym. 2013, 3.)

Usein 4- ja 6-kätinen ohjelmisto on osana muuta pianokirjaa tai sävellyskokoelmaa, kuten esimerkiksi Vähärin (2015) opinnäytetyössä, Jääskeläisen ja Kantalan (2007–2011) Vivo-pianokirjoissa, sekä Sarmanto-Neuvosen ja Miikkulaisen (2009) säveltämässä Iloisia Eläinkuvia. On kuitenkin haastavampaa löytää materiaalia, joka sisältäisi pelkästään 6- tai 8-kätisiä helppoja yhteissoittokappaleita sovitettuna yhdelle soittimelle. Kuitenkin konserttien kokoonpanoja ajatellen esimerkiksi Turun konserttisaleista vain kahdessa on käytössä kaksi flyygeliä ja muissa yksi.

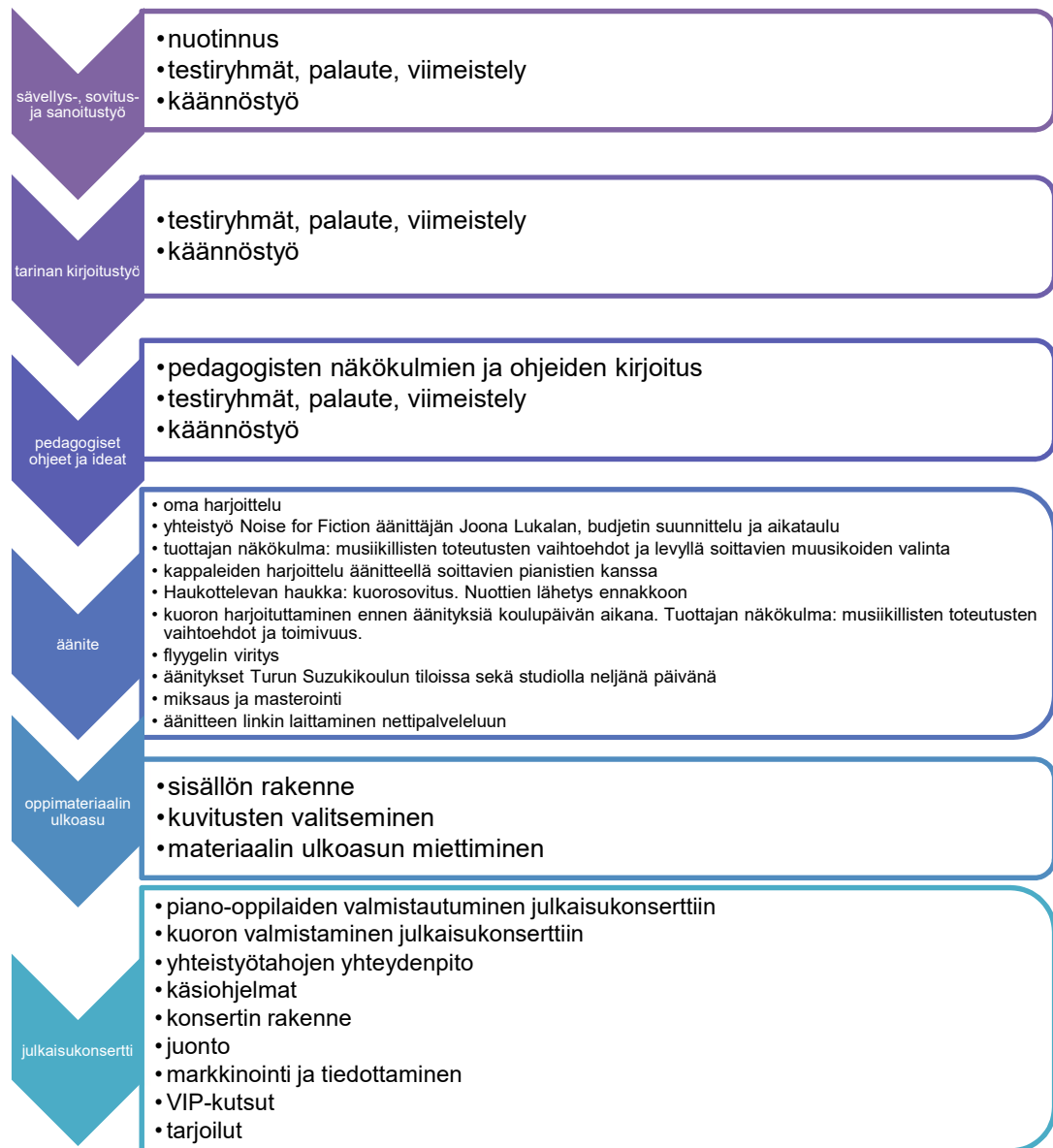
Mielestäni kohtuullisen helppoa alkeisohjelmistoa 6- ja 8-kätiseen yhteissoittoon ovat muun muassa:

- Kansanlaulu: Hämähäkki, sov. Carlos Juris, Warner/Chappell Music Finland Oy 2000
- Ranskalainen laulu: Jaakko kulta, sov. Pianon avain alkeisvihko Warner/Chappell Music Finland Oy 2000
- Kansanlaulu: Pienen pieni veturi sov. ML-HT-CI, Piano avain ohjelmisto 1, Fennica Gehrman 2013
- Meritähti Marjatta: Ihahaa sov. ML-HT-CI, Piano avain ohjelmisto 1, Fennica Gehrman 2013
- Kantala Jarkko: Dooris bailaa, Pianokoulu Vivo 1, Kustannusosakeyhtiö Otava. Helsinki 2007
- Viitaniemi Sanna: Tiskirätin tanssi ja Banaanikärpänen, Siriuksen syntymäpäivät, Villiviisu 2014
- Useita kappaleita: <http://www2.siba.fi/colourkeys/>

3.5 Työsuunnitelma

Työsuunnitelma antaa vastauksen siihen, mitä projektissa tehdään. Suunnitelmassa kuvataan konkreettisesti tarvittavat toimenpiteet ja niiden ajoittuminen. Työvaiheet voidaan aikatauluttaa kuvaamaan prosessia sekä työvaiheita voi tarvittaessa pilkkoa tarkempiin työvaiheisiin. (Silfberg 2007, 88.) Oppimateriaalin sisällön tuottaminen toteuttiin syksyn

2018 ja alkutalven 2019 aikana. Työvaiheisiin sisältyi sekä taiteellista työskentelyä (kuvio 2) että muun työskentelyn työvaiheita (kuvio 3).

Kuvio 2. Tiivistelmä projektin toteutuneista taiteellisen työskentelyn työvaiheista

Kuvio 2 havainnollistaa projektin toteutuneiden taiteellisten työvaiheiden monimuotoisuutta. Kuvio 3 kuvaa projektin aikana toteutuneita muita työvaiheita sisältäen yhteistyö-

tahojen hakemisen, sopimukset, julkaisuun liittyvät työvaiheet, rahoituksen sekä markkinoinnin. Ajallisesti kuviossa 2 että kuviossa 3 kuvatut muut työvaiheet limittyivät päällekkäin syksyn 2018 ja kevään 2019 aikajajalle.

Kuvio 3. Tiivistelmä projektin toteutuneista muista työvaiheista

3.6 SWOT-analyysi

Hanketta voi tarkastella nelikenttäanalyysiä (SWOT-analyysi) hyödyntäen. Analyysissä tarkastellaan hankkeen vahvuuksia (S=Strength), heikkouksia (W=Weaknesses), mahdollisuuksia (O=Opportunities) ja toimintaympäristön sekä tulevaisuuden uhkia (T=Threats). (Silfverberg 2007, 52.)

Kuvio 4. SWOT-analyysi

Kuvio 4 nelikenttäanalyysin avulla hahmottaa niitä asioita, joihin voi hankkeen suunnittelussa sekä toteutuksessa vaikuttaa. Mitä ovat niitä heikkouksia ja uhkia, joihin voi vaikuttaa? Mitkä ovat hankkeen tärkeimmät vahvuudet ja mahdollisuudet?

Hanketta suunnitellessani sekä toteuttaessani, uskoin vahvasti omiin vahvuuksiini, hankkeen mahdollisuuksiin ja asettelemieni tavoitteiden toteutumiseen. Tiedostin kuitenkin myös hankkeen heikkouden ja uhat. Kahdenkymmenen vuoden pedagogisen sekä kymmenen vuoden yrittäjyyden vahvalla ammattitaidolla uskoin voivani valmistaa laadukkaan ja mielenkiintoisen oppimateriaalin nuorille pianisteille. Uskoin hankkeen tuovan minulle uutta ammatillista osaamista sekä uusia yhteistyötahoja tulevaisuuteen. Säveltäminen prosessina on minulle voimaannuttava ja lisää hyvinvointiani kasvattaen samalla projektiin käytettäviä voimanvaroja.

Jotta materiaali löytää tulevaisuudessa käyttäjät, tuli hankkeelle tehdä markkinointisuunnitelma. Suunnitelman avulla voin pienentää hankkeen uhkia ja minimoida heikkouksia. Vaikka olen toiminut yrittäjänä kymmenen vuotta, en ole markkinoinnin ammattilainen. Tehdäkseni markkinointisuunnitelman, jouduin käyttämään tuotteistamiseen sekä markkinointisuunnitelmaan paljon aikaa. Luotin kuitenkin siihen, että hyvin tuotteistettua tuotetta on helpompi markkinoida. Taloudellista riskiä olisi pienentänyt kustannussopimus,

jolloin suuret tuotteen tuottamiskulut sekä markkinointi olisivat siirtyneet kustannusyhtiön vastuulle. Tämä kuitenkin olisi pienentänyt merkittävästi itselleni jäävää palkkiota, sillä kirjan tekijöiden palkkiot ovat pääsääntöisesti pieni prosenttiosuus myyntituloista.

3.7 Tiedotus ja markkinointi

Markkinoinnin keskiössä on tuotteen ja potentiaalisen asiakkaan välinen suhde eri näkökulmista katsottuna: mainostaminen, tiedon lisääminen, asiakaspalvelu, myyntiprosessi ja jatkuvuudesta huolehtiminen. Markkinoinnilla tarkoitetaan siis paljon muutakin kuin pelkästään tiedottamista, mainontaa ja myyntiä. Suunnitellessa tuotteen markkinointia, kartoitetaan ensin potentiaaliset asiakkaat. Minkälaisessa ympäristössä asiakkaat toimivat ja kuinka mahdolliset asiakkaat saavat tietoa tuotteesta? (Saksala 2015, 187.) Markkinointisuunnitelmassa määritellään markkinoinnin keinot, tuotteen hinta, tuotteen brändi, aikataulut ja markkinoinnin kustannukset.

Tuottajan rooli markkinoinnissa on vastata viestinnästä puhumalla ja kirjoittamalla. Hankkeessani vastuu tuottajan roolista sekä markkinoinnista oli minulla kustannusteknisistä syistä. Koska lähdin tuottamaan oppimateriaalin oma kustanteena, vastuu tiedottamisesta, markkinoinnista, myynnistä ja tuotteen jakelusta jäi minulle.

Pohjolan eläimet -kirjan mahdollinen ostaja voi olla soitonopettaja, musiikin varhaisiänkasvattaja, alakoulun musiikinopettaja, päiväkodin lastentarhanopettaja tai lastenhoitaja sekä myös oppilaitoksissa opiskeleva oppilas. Tavoitteenani on saada tuote kansainväliseen jakeluun.

Yksi markkinoinnin keinoista on määrittää tuotteelle sopiva hinta (Saksala 2015, 190). Myyntitulojen tulisi kattaa tuotteen tuotantokulut määritellyllä aikavälillä. Oman työn hinnoittelu taiteenalan ammattilaisille on kuitenkin mielestäni vaikeaa. Kuinka voit määrittää hinnan sille suurelle työmäärälle, joka oppimateriaalin tuottamiseen sisältyy? Taiteellinen työskentely on luova prosessi, joka ei yleensä asetu klo 8–16 työpäiviin, vaan prosessi jatkuu päänsisäisenä ajatusprosessina riippumatta vuorokauden ajasta. Ideoita, sävellyksiä ja sanoituksia voi syntyä hassuissa paikoissa. Arvioin itse, että tuotettani myydään kahden vuoden sisällä 500 kpl. Kirjoista saadut myyntitulot tulevat kattamaan kulut sekä lisäksi saaduilla myyntituloilla pystyn maksamaan itselleni palkkaa tehdystä työstä.

Markkinointiviestinnän tavoitteena saattaa tuote asiakkaiden tietoisuuteen sekä lisätä tuotteen kysyntää (Saksala 2015, 190). Viestintä kattaa hankkeessani medialle lähetet-

tävät tiedotteet, sähköpostitiedotteet soitonopettajille sekä musiikkioppilaitoksille, sähköpostitiedotteet eri verkostoille, julkaisukonsertin tapahtumasivut, tiedotteet Suomen Suzuki-yhdistykselle sekä Euroopan Suzuki-yhdistykselle, tiedotteet musiikinalan muille yhdistyksille (Pianopedagogit ry, Pianoaura ry, VAMO ry), sosiaalisen median kautta tapahtuva tiedottaminen ja mainonta, mahdolliset musiikkioppilaitoksiin lähetettävät esitteet sekä mahdolliset maksetut mainokset lehdissä tai pedagogipäivien esittelypaikat (esim. Rondo-lehti, VAMO:n lehti Pikku Trilli, Piano-pedipäivät, VAMO-päivät, Musiikkikasvatuspäivät, Finnish Society Music Education).

3.8 Tekijänoikeudet

”Sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen, olkoonpa se kaunokirjallinen tai selittävä kirjallinen tai suullinen esitys, sävellystai näyttämöteos, elokuvateos, valokuvateos tai muu kuvataiteen teos, rakennustaiteen, taidekäsityön tai taideteollisuuden tuote taikka ilmetköönpä se muulla tavalla” (Tekijänoikeuslaki 22.5.2015/607 1§).

Tekijänoikeudet omaan teokseen syntyvät sillä hetkellä, kun teos luodaan. Tekijänoikeuslaki suojaa luovaa työtä ja sen tekijöitä sekä Suomessa että ulkomailla. Suojaa eivät saa teoksen aihe, juoni, idea tai tietosisältö. Teoksen suoja-aika on muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta tekijän elinikä ja 70 vuotta hänen kuolemastaan. Tekijällä on sekä taloudellisia että moraalisia oikeuksia omaan teokseensa. Tekijä saa yksin määrätä teoksen käyttöä, valmistaa siitä kappaleita sekä saattaa teos yleisön saataville. Moraalisilla oikeuksilla tarkoitetaan lähinnä tekijän kunnian suojaamista sillä, että tekijän nimi tulee mainita teosta käytettäessä. Tekijällä on oikeus luovuttaa taloudelliset oikeudet levittää teosta kustannussopimuksella. (Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry 2014.)

Projektissani omistan tekijänoikeudet sävellyksiini, sanoituksiini ja kirjan tarinaan, äänitallenteeseen. Kirjan kuvituksen tehneet oppilaat omaavat tekijänoikeudet kuvituksiinsa. Kirjassa olevan valokuvan tekijänoikeuden omistaa valokuvan ottanut henkilö.

3.9 Kustannussopimus

Mielestäni yksi suurimmista riskeistä oppimateriaalin tuottamisessa on lähteä kustantamaan materiaalia omakustanteisesti. Materiaalin painokulut sekä sävellysten äänityskulut olivat projektissani suurimmat kulut tuottaessani uutta oppimateriaalia.

Hain oppimateriaalilleni kustantajaa lähestymällä lukuisia suomalaisia kustannusyhtiöitä sekä yhtä ulkomaista kustannusyhtiötä. Lähestyin kustantajia promootiokirjeellä sähköpostitse. Promootiokirje sisälsi lyhyen esittelyn itsestäni, esittelyn valmistuvan materiaalin sisällöstä, sen tavoitteista ja kohderyhmästä sekä liitteenä työvaiheessa olevan oppimateriaali ja ansioluetteloni. Mitä kustannussopimus kuitenkin tarkoittaa käytännössä säveltäjän/valmistajan kannalta?

”Musiikinkustantajan toimenkuva koostuu yhdistelmästä erilaisia velvoitteita, joiden sopimuksen mukainen täyttäminen antaa kustantajalle tiettyjä taloudellisia oikeuksia” (Suomen musiikkikustantajat ry, Säveltäjät ja sanoittajat Elvis ry, Suomen säveltäjät ry 2008, 3).

Kustantajien rooli oli pitkään pelkästään nuottien painattamista ja myymistä. Ajan myötä kustantajan rooli on kuitenkin muuttunut äänen ja kuvan tallentamistekniikoiden kehittymisen myötä. Muuttuneen maailman vuoksi kustantajan tehtävä tänä päivänä on laajentunut musiikin levittämiseen, markkinointiin, hallinnointiin ja yhteistyökumppaneiden etsimiseen. Tehtävät ja velvoitteet kuitenkin vaihtelevat kustantajalla sen mukaan, kustanetaanko vakavaa taidemusiikkia vai kevyttä musiikkia. Teoksen elämä alkaa yleensä taidemusiikin puolella vasta sen jälkeen, kun siitä on tehty esittäjien käyttöön soveltuva graafinen esitysmateriaali, jolla tarkoitetaan pääasiallisesti nuottia. Kustantajan velvollisuutena on pitää nuottia jatkuvasti esittäjien saatavilla. Kevyen musiikin puolella kustantajan rooli painottuu kaupallisen levytyksen tunnetuksi saattamiseen ja nuottien painattaminen vaihtelee. (Suomen musiikkikustantajat ry, Säveltäjät ja sanoittajat Elvis ry, Suomen säveltäjät ry 2008, 2–5.)

Kustannussopimuksella pyritään niin säveltäjien kuin kustannusyhtiön taloudelliseen hyötyyn. Kustannussopimus määrittää musiikintekijöiden kustantajalle luovuttamat oikeudet sekä kumpaakin osapuolta sitovat velvoitteet ja vastuut. Sopimuksessa määritetään mm. sopimuksen voimassaoloaika sekä kustantajalle luovutettavat osuudet esityksistä ja tallentamiskorvauksista. (Suomen musiikkikustantajat ry, Säveltäjät ja sanoittajat Elvis ry, Suomen säveltäjät ry 2008, 3.)

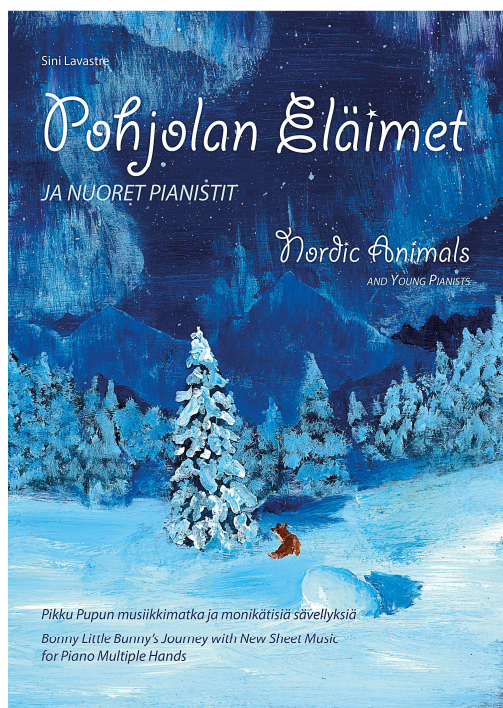
Loppujen lopuksi päädyin julkaisemaan oppimateriaalini omakustanteena. Kustantajana toimi yritykseni Turun Suzukikoulu Oy. Kirjan myynti tapahtuu yritykseni kautta.

4 Projektin tulokset

Projektin suunnitteluvaiheen jälkeen projekti toteutuu tapahtuu suunnitelmien mukaan, kuitenkin joustavana ja arvioivana oppimisprosessina. Projektini tuloksina olivat uusi julkaistu oppimateriaali, siihen sisältyvä äänite, kirjan kotisivut sekä oppimateriaalin julkaisukonsertti.

4.1 Oppimateriaalin sisältö

Kuvio 5. Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit -kirjan kansi (Lavastre 2019)

Tarinallinen nuottijulkaisu ”Pohjolan eläimet nuorille ja nuoret pianistit - Nordic Animals and Young Pianists” sisältää yhteissoittomateriaalia yhdelle pianolle ja 3–4 soittajalle, kappaleisiin johdattelevan tarinan Pikku Pupusta, pedagogisia näkökulmia ja ideoita monimuotoiseen ryhmäopetukseen sisältäen musiikinhahmotusta liikkeen ja kehon avulla, laulujen sanat ja soinnut, taideintegraatiota sekä linkin äänitteeseen. Monikätinen ohjelmisto soveltuu 3–12-vuotiaille oppilaille ja helpoimmat stemmat soveltuvat jo aivan ensimmäisille soittotunneille. Vaikeimmissa stemmoissa vaaditaan jo enemmän soittotaitoa (PT1-PT2). Kappaleet sopivat soveltaen eri instrumenttien alkeisopetukseen esim. jousosoittimet, puhaltimet, kitara, kantele, ukulele, laattasoittimet. Vastaavaa tarinallista pienten pianistien yhteissoittoon tarkoitettua materiaalia ei ole tiedossani.

Kirja tukee taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaa ja se sisältää taiteenvälisyyttä: tarina (sanataide), sävellykset (säveltaide), kuvitus (kuvataide), liikunnalliset/ tanssilliset ohjeet (tanssitaide). Kirjan kielinä ovat suomi ja englanti.

Julkaisu sisältää kahdeksan säveltämäni ja kansanlauluista sovittamaani kappaletta, joista osassa lauletaan ja tuotetaan ääntä esimerkiksi koputtamalla pianoa eri tavoin.

Kirjan sisältämät sävellykset:

- Sini Lavastre: Tikka kaipaa suklaata
- Sini Lavastre: Keltainen kettu
- Sini Lavastre: Karhuperhe-rock
- Sini Lavastre: Haukotteleva haukka
- Sini Lavastre: Jääkarhun maassa
- trad. sov. Sini Lavastre: Rati riti ralla
- trad. sov. Sini Lavastre: Tuiki, tuiki tähtönen
- Sini Lavastre: Pikku Pupu

4.1.1 Ympäristökasvatuksellinen tarina

"Tuhansien järvien maassa kaukana Pohjolassa asui pieni, pitkäkorvainen kaniini. Tätä kaniinia kutsuttiin Pikku pupuksi. Lämpimät syyspäivät olivat hellineet metsäeläimiä, mutta Pikku pupu odotti jo talvea. Se odotti ensimmäisiä yöpakkasia, väriloistoa puissa, viiksikarvojen aamukuuraa sekä valkoista talviturkkia. Lämpimät päivät kuitenkin jatkuivat pitkälle syksyyn ja talvi odotutti tuloaan.

Eräänä aamuna Pikku pupu heräsi kummaan nakutukseen." (Lavastre 2019.)

Nuottikirjassa oleva kirjoittamani tarina kertoo Pohjolassa asuvasta Pikku pupusta, joka odottaa talven tuloa. Lämpimät syyspäivät jatkuvat ilmastonmuutoksen takia ja talvi odottaa tuloaan. Pikku pupu lähtee etsimään talvea ja päätyy Jäämeren rannalle. Tarina johdattelee soittajat tutustumaan pohjoismaalaisiin eläimiin sekä pohtimaan ilmastonmuutoksen vaikutuksia eläinkunnalle. Sain idean eräänä syyspäivänä aamulenkillä kävellessäni peltojen keskellä. Lämpimät syyspäivät olivat jatkuneet pitkälle syksyyn ja lapseni odottivat talven tuloa. Turussa ei viime vuosina enää ollut varmuutta pysyvän saapumisesta. Valkoinen joulukuoli oli vain haave. Tästä sain idean talvea odottavasta Pikku pupusta. Tarinan avulla sain punaisen langan kirjaani ja nivottua sävellykset hyvin yhteen.

4.1.2 Näkökulmia pianopedagogeille

Kappaleissa hyödynnetään pianoa kokonaisvaltaisesti, käytetään sekä suuria motorisia liikkeitä (klusterit, glissandot, kehon keskilinjan ylitykset) sekä hienomotoriikkaa vaativaa äänen tuottamista eri tavoin (melodia, soinnut, bassolinja, legato-staccato). Sävellykset ovat sointiväriiltään ja rytmikaltaan mielenkiintoisia. Keltaisen ketun ja Jääkarhun maassa -sävellyksissä käytettävä kromatiikka kutkuttelee korvia ja Karhuperhe-rockin 1 stemmaa voi halutessaan jopa soittaa, tanssia ja laulaa yhtä aikaa.

"Hei, tämä kappale sopisi hyvin Turun Linnaan!" huudahti 7-vuotias oppilas Haukottelevasta haukasta.

"Niin kaunista, että aivan meni kylmät väreet," sanoi oppilaan vanhempi kuultuaan Pikku pupun.

Pedagogiset näkökulmat ja ohjeet on tehty erityisesti pianistien ryhmäopetusta ajatellen. Tarinan avulla voi herätellä oppilaiden mielenkiintoa. Ohjeiden avulla ryhmäopetukseen voi sisältyä soiton lisäksi myös laulua, liikettä, rytmittelyä ja musiikin hahmottamista sekä taiteidenvälisyyttä. Pedagogisissa ohjeissa kannustetaan hyödyntämään kehoa ja liikettä musiikin hahmottamisessa. Kehoa ja liikettä hyödynnetään esimerkiksi ABA-rakenteen, tahtilajin ja Blues-kaavan sointujen hahmottamisessa.

Taiteidenvälisyyteen kannustetaan ohjaamalla oppilaita kirjoittamaan oma Blues-kaavan resepti sekä keksimään omia sanoituksia. Äänitteiden avulla oppilaat voivat piirtää tai maalata kirjan kappaleesta oma taideteos musiikin ja tarinan herättämien mielikuvien mukaan. Improvisoinnin alkeet sekä erilaiset säestystavat tulevat myös tutuksi.

Tarinan ja ohjeiden avulla opettajan on helppo luoda oppilaiden kanssa juonellinen konserttikokonaisuus, johon voi yhdistää pianomusiikin lisäksi laulua, kehorytmejä, rytmisoittimia tai musiikkiliikuntaa.

Ohjeet sisältävät tiivistetysti:

- laulun ja soiton vuorottelua
- liikettä ja tanssia
- rytmin ja äänimaiseman tuottamista kehorytmeillä ja rytmisoittimilla
- musiikin hahmottamista kehon ja liikkeen avulla
- tutustumista vapaaseen säestykseen
- tutustumista improvisointiin
- taiteidenvälisyyttä mm. musiikkimaalausta, tanssia, sanataidetta

Pedagogisia opittavia asioita opetuksessa voivat olla esimerkiksi rytmiostinato, klusteri, ABA-rakenne, glissando, 12-tahdin Blues-kaava, suomalaisen kansanmusiikin piirteet ja arpeggio. Ohjelmiston myötä pianisteille tulevat tutuksi erilaiset soittotekniikat ja nuottien eri aika-arvot. Monikätkäinen ohjelmisto sopii myös hyvin nuotinlukuharjoituksiin. Sävellykset sisältävät kromatiikkaa ja pianon eri oktaavialat ovat laajasti käytössä.

4.1.3 Näkökulmia musiikin varhaiskasvattajille

Pohjolan eläimet -oppimateriaali on suunniteltu soveltuvaksi myös musiikin varhaiskasvattajille. Tarinan ja sävellysten avulla opettaja voi luoda oppilailleen elämyksellistä musiikkikasvatusta. Pikku Pupu sopii loistavasti teemaksi syyslukukaudeksi tai alkutalveksi. Musiikin mukana voi liikkua, laulaa, lorutella, soittaa eri rytmisoittimia ja tehdä kehorytmejä. Kappaleet sekä monikätkäiset pianosovitukset soveltuvat myös sovelletusti soitinkaruselliryhmiin, pianomuskareihin sekä muiden instrumenttien alkeisopetukseen.

Opettaja voi hyödyntää tunneillaan oppimateriaalin pedagogisia ohjeita ja ideoita ryhmätunneille soveltavasti eri ikäryhmät huomioon ottaen. Ohjeista löytää musiikillisia elementtejä, joita voi hyödyntää opetuksen oppimistavoitteissa. Opittavia asioita voivat olla muuan muassa rytmiostinato, duuri-molli, ABA-rakenne, 12-tahdin Blues-kaava, kaiku-laulu, eri tahtilajit, dynamiikka ja sointiväri.

4.1.4 Kuvitus

Materiaalin kuvituksen tekivät KONSTa Turun Seudun Kuvataidekoulun oppilaat. Oppilaat olivat iältään 11–18-vuotiaita. Oppilaat käyttivät oppitunneilla mielikuvien herättämiseen apuna Pikku pupun tarinaa sekä äänittämiäni sävellyksiä. Teokset tehtiin erilaisia tussitekniikoita käyttäen valkoiselle A4-paperille. Kirjan etu- ja takakannet ovat akryyli-maalauksia. Etu- ja takakansien toiveeksi esitin tuotavaksi esiin pohjoismaalaisuutta käyttäen kylmiä värejä.

Valitsin tehdyistä töistä 23 upeaa ja vaikuttavaa taideteosta, jotka soveltuivat visuaalisilta ilmeiltään oppimateriaaliin ja olivat tekniikoiltaan yhteen sopivia.

Jokaisen kuvittajan kanssa tehtiin erillinen sopimus kuvien käyttöoikeudesta. Alaikäisten oppilaiden kanssa sopimukseen vaadittiin huoltajan allekirjoitus.

Kuvio 6. Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit -kirjan kuva. (Helene Helo 2018)

Kuviossa 6 on esimerkki kirjan kuvituksesta. Kuvassa on Helene Helon tekemä taideteos kirjan tarinan Pikku pupusta. Kuvan on käsitellyt värikkääksi kirjan taiton tehnyt Christophe Lavastre.

4.1.5 Äänite

Oppimateriaalin monipuolista käyttöä ajatellen, materiaalissa on hyvä olla mukana äänite. Äänitteen avulla materiaalia voivat käyttää monipuolisemmin musiikin varhaiskasvattajat, päiväkodin henkilökunta ja alakoulun opettajat. Päiväkodin henkilökunta tai alakoulun opettajat eivät omaa välttämättä nuotinlukutaitoa, joten ilman äänitettä he eivät pysty hyödyntämään materiaalin sävellyksiä.

Äänite tukee oppilaiden kuulonvaraista oppimista. Soiva mielikuva opeteltavasta kappaleesta on edellytys 3–6-vuotiaille oppilaille, jotka eivät välttämättä osaa vielä lukea nuotteja tai oppilaille, jotka ovat vasta alkuvaiheessa soittoharrastuksessaan. Äänitteen voi ladata nuotin mukana tulevasta linkistä.

Äänitteen tuottajana projektissani oli turkulainen Joonas Lukala Noise for Fiction -studioilta. Lukala hoiti äänitteen äänitykset, miksaukset sekä masteroinnin. Muusikoina levyllä olivat lisäksi pianopedagogit Niina Haapanen ja Maria Heinonen. Puolalan musiikki luokan 11 oppilasta lauloi kuoro-osuudet kanssani Haukottelevassa haukassa, johon tein kuorosovituksen esilaulajalle, sopraanoille ja altoille. Levyn tuottaminen yksi oli mielen-

kiintoisimmista osistani projektiani, vaikkakin taloudellisesti kallis ja aikaa vievä. Mielekkääksi äänitteen tuottamisen teki yhteistyö ammattilaisten kanssa sekä varsinainen musiikin tekeminen, joka joskus arjen kiireessä jää liian vähäiseksi.

Työvaiheisiini sisältyivät omien piano- ja lauluosuuksien harjoittelu, pianistien kanssa yhteisharjoittelu, kuoron harjoituttaminen, varsinaiset äänitykset, editointi ja äänitysten kuuntelu. Ennen äänityksiä minulla tuli olla myös selvillä musiikilliset toteutusratkaisut. Valitsin esimerkiksi Jääkarhun maassa -kappaleen lauluosuuksien taustaksi pianon preparoinnilla aikaansaattua äänimaisemaa, mikä oli työtapana mielenkiintoinen ja lopputuloksena huikea. Lauluosuudet tein suomeksi ja englanniksi. Äänite toimii malliesimerkinä oppilaille, joten halusin saada levyllä mahdollisimman hyvän ja selkeän malliesimerkin. Tyyllillisesti sävellykset edustavat eri tyyllilajeja. Tämän tuli kuulua sekä soitossa että laulussa musiikillisesti.

Yllättävän haastavaa oli yhteismusisoinnillisesti saada pianistien monikätiset kappaleet onnistumaan levytyskelpoisesti. Levyllä kuulee, onnistuvatko soittajat saamaan äänet syttymään ja sammumaan täysin yhtä aikaa. Päädyimme äänittämään kappaleet ilman metronomin nakutusta korvakuulokkeista, joten tarkan tempon ylläpitäminen oli myös haastavaa.

4.2 Kirjan kotisivut myyntikanavana

Tein oppimateriaalille oman verkkosivuston www.nordicanimals.fi. Sivustolla kerrotaan julkaisun sisällöstä, tavoitteista, kenelle julkaisu on suunnattu, esitellään julkaisun ulkoasua sekä sisältöä. Julkaisu on tilattavissa nettisivuilla olevan verkkokaupan kautta. Sivustolta löytyvät myös omat ohjeet kirjan soveltuvuudesta pianopedagogeille sekä musiikin varhaiskasvattajille. Sivusto on sekä suomeksi että englanniksi.

Koska halusin pitää kustannukset mahdollisimman pienenä, verkkosivuston tekeminen jäi minulle itselleni. Minulla ei ole alan koulutusta. Sivuston tekeminen osoittautui erittäin suuritöiseksi ja aikaa vieväksi. Suunnittelemani www.nordicanimals.com -osoite vietiin nenäni edestä ja jouduin päätymään osoitteeseen www.nordicanimals.fi. Nettisivujen osoitteista veloitetaan joko kuukausittaista tai vuosittaista maksua. Sivuja suunnitellesani sekä toteuttaessani, pätivät monet projektinhallinnan ja suunnittelun työvaiheet paikkansa. Sivuston viimeistelyssä sain tukea veljeltäni, joka on alan ammattilainen.

Tutustuin etukäteen muihin vastaaviin sivustoihin, pohdin hakusanojen käyttöä ja yritin asettaa asiakkaan asemaan. Mitä tietoa nettisivuilta pitäisi löytyä, jos olisin tuotteesta kiinnostunut pianonsoiton opettajat tai muskariopettaja? Miten päätyisin asiakkaana nettisivuille ja mikä motivaatio potentiaalisella asiakkaalla olisi? Mitkä asiat vaikuttaisivat ostopäätökseen? Mitä ovat mahdolliset esteet? Minkä verran asiakkaalla on aikaa lukea nettisivuja? Kuinka tuotteen ostaminen tehtäisiin mahdollisimman helpoksi? Minkälainen olisi nettisivujen visuaalinen ilme? Milloin nettisivut pitäisi julkaista? Mitä lisäarvoa sivustolla vierailu tai tuotteen ostaminen tuo asiakkaalle? Onko tuote kilpailukykyinen arvoltaan ja hinnaltaan?

Jotta tuotteelle luodun brändi säilyy koko tuotteen kaaren, pitäisi tuotteen brändi tulla ilmi myös tuotteen kotisivuilla. Visuaalinen ilmeen tulisi säilyä samana sekä itse tuotteessa että nettisivuilla, jotta mielikuva tuotteen visuaalisesti ilmeestä kantaa potentiaalisella asiakkaalla.

Olen huomannut, että yksi tapa markkinoida tuotetta on julkaista tyytyväisten asiakkaiden kommentteja eli suosituksia tuotteesta. Tähän vuoksi lisäsin Pohjolan eläinten kotisivuille oppilaita ja heidän vanhemmiltaan saamiani kommentteja sävellyksistä sekä myös kahden pianopedagogin näkemyksiä oppimateriaalin soveltuvuudesta.

"Kivaa materiaalia, varmaan tullaan käyttämään jatkossakin. Käytimme kappaleita musiikkileirillä 7-11-vuotiaille leiriläisille. Ikäryhmä oli sopiva, koska näin kappaleet saatiin toimimaan 1-3 päivässä. Alle kouluikäisille toimivat myös varmasti. Materiaali herätti lapsissa mielikuvitusta. Opettajan näkökulmasta oikein käyttökelpoiset kappaleet, joihin on helppo keksiä lisäsovituksia laatta- ja rytmisoittimilla tai lähes tyä teemaa monista työtavoista ja vinkkeleistä.

Keltainen kettu:

Konserttiin teimme tanssi/liikuntakoreografian, jossa osa soitti ja osa esitti samalla tanssin. Lapset keksivät hyvin hiipimistä ym. ketunliikkeitä.

Haukottelevaa haukka:

Kappale oli mukava laulaa esilaulajan kanssa, tarpeeksi helppo ja luonteva melodia.

Tikka kaipaa suklaata:

Tutustumisryhmässä aloitimme bodyrytmeillä, jotka olivat laulun sanoista. Teimme niitä myös päällekkäin/yhtä aikaa. Lopuksi lauloimme laulun ja jaoimme tehtävät pianolle. Tässä oli kivasti monen tasoista stemmaa, kaikki pääsivät mukaan.

Maria Heinonen, pianonsoiton opettaja, Tampereen Suzukikoulu" (www.nordicanimals.fi 2019.)

4.3 Julkaisukonsertti

Satu, säveliä ja kuvataidetta! Julkaisukonsertti järjestettiin yhteistyökonserttina Sibelius-museon kanssa Sibelius-museossa 17.3.2019. Konsertti oli osa Turun Lasten Musiikkijuhlien 2019 ohjelmistoa. Lasten Musiikkijuhlat on Turun konservatorion ja Turun filharmonikoiden järjestämä vuosittainen tapahtuma. Tarinallisessa julkaisukonsertissa kuultiin tarina Pikku Pupusta sekä kirjan sävellyksiä pianistien monikäsisesti soittamana. Konsertissa soittivat ja lauloivat Suzukikoulun 4–12-vuotiaat oppilaat sekä Puolalan musiikkiluokkien 6e oppilaat. Konsertin yhteydessä järjestettiin taidenäyttely KONSTa Turun Seudun Kuvataidekoulun oppilaiden töistä. Konsertti oli osa Turun Suzukikoulun 10-vuotis juhluvuotta. Konsertilla haluttiin edistää lastenkulttuurin palveluiden saatavuutta ja näin ollen konserttiin oli vapaa pääsy. Yleisöä oli paikalla 140.

Halusin antaa erityishuomiota projektiin osallistuville oppilaille. Kutsuin kuvituksen tehneet sekä konsertissa esiintyvät oppilaat henkilökohtaisilla VIP-kutsuilla konserttia edeltävään VIP-tilaisuuteen, jossa kohtasivat säveltäjä, soittajat ja kuvittajat herkutellen sekä päästen etukäteen tutustumaan taidenäyttelyyn.

Konsertti tallennettiin videoiden ja valokuvaten. Videot ja valokuvat löytyvät kirjan Facebook-sivulta www.facebook.com/nordicanimals.

4.4 Yhteistyötahot

Osa projektin suunnittelua sekä toteutusta on yhteistyötahojen hakeminen sekä itse yhteistyö eri tahojen kesken. Yhteistyö eri tahojen välillä vaatii resursseja joihin sisältyy yhteydenpitoa, ideointia, tapaamisia ja sopimusten tekoa eli ennen kaikkea panoksena vie aikaa. Yhteydenpitoon käytetyt resurssit kuitenkin vaikuttavat syntyviin tuloksiin ja hankkeen vaikuttavuuteen pitkällä aikavälillä. Jos projektissani olisi ollut ulkopuolista rahoitusta mukana, olisin todennäköisesti käyttänyt vielä enemmän ostopalveluja projektin aikana.

Asetin projektilleni tavoitteiksi kehittää oppilaitosten taiteidenvälistä yhteistyötä sekä myös yhteistyötä oppilaitoksen ja kulttuurilaitoksen välillä. Tavoitteena oli myös työllistää taiteilijoita sekä yhteistyötahoja. Yhteistyö innostavien ja innostuneiden toimijoiden kanssa oli rikastuttavaa.

Yhteistyötahoksi asetui luontevasti oma kouluni eli Turun Suzukikoulu, koulun oppilaat ja opettajat. Sävellyksiäni oli koettestissä Tampereen ja Turun Suzukikoulun pianonsoiton opettajilla. Taiteidenvälistä yhteistyötä syntyi Turun Suzukikoulun ja KONSTa Turun Seudun Kuvataidekoulun välille. Äänitteellä soittivat itseni lisäksi Tampereen Suzukikoulun pianonsoiton opettajat Maria Heinonen ja Niina Haapanen sekä Puolalan musiikki-
luokan 6e 11 oppilasta.

Laaja-alaista oppilaitosten yhteistyötä toteutui julkaisukonsertissa. Julkaisukonsertti järjestettiin yhteistyössä Sibelius-museon, Turun Suzukikoulun sekä KONSTa Turun Seudun Kuvataidekoulun kanssa. Konsertti oli osa Lasten Musiikkijuhlien 2019 ohjelmaa, jonka järjestäjinä toimivat Turun konservatorio sekä Turun Filharmonikot.

Kirjan julkaisu työllisti taiteilijoita sekä muun alan ammattilaisia paikallisesti sekä kansallisesti. Englanninkielisiin sanoituksiin sekä käännöksiin tarvittiin musiikinalan sekä kielenkääntäjien ammattiapua. Kirjan painattaminen työllisti paikallista painotaloa sekä kirjan äänite paikallista äänitysstudiota. Kirjan ulkoasu ja taitto työllisti turkulaista graafikkoa.

5 Ammatillisen kasvuprosessin reflektointi

”Tässä se nyt on kädessäni. Minun kirjani, itse tekemäni. Minun sävellykseni painettuna. Tarinani ja pedagogiset visioni. Näyttääpä upealta! Vau! Yhdeksän kauden projekti alkaen toukokuun pääsykokeista ja tulos ulos helmikuussa. Synnytystuskia? Voi kyllä. Nyt olen ylpeä ja väsynyt säveltäjä, tuottaja, pedagogi.” (Lavastre 2019.)

Opinnäytetyö prosessina on ollut mielenkiintoinen ja opettavainen. Olen erittäin tyytyväinen julkaisemani kirjan ulkoasuun sekä sen sisältöön. Kirjan Kuvataidekoulun oppilaiden tekemät taidokkaat kuvitukset ovat herättäneet sekä minussa että muissa aikuisissa ja lapsissa ihastusta. Kuinka lapset ja nuoret voivat olla niin taitavia? Ne kaikki pienet yksityiskohdat kuvituksissa hurmaavat. Visuaaliselta ilmeeltään kirja on yhteneväinen, värikkäs ja raikas. Värimaailma on kauttaaltaan sama koko kirjassa, mikä antaa kirjalle yhteneväisen ilmeen.

Kuvittelin sävellysteni olevan lähes valmiita aloittaessani elokuussa 2018 Metropolia YAMK-opinnot. Opintoihini sisältyi sävellysopintoja. Sävellysopettajani Marko Puron kannustamana hioin sävellyksiä ja sovituksia tunneilla koko syksyn ajan. Hiomisen ja viimeistelyn ansioista sävellykseni saivat rauhassa kypsyä ja kehittyä soitannollisesti sekä musiikillisesti vielä rikkaampaan suuntaan. Jouduin opinnoissani myös pohtimaan ääneen niitä pianistisia pedagogisia ajatuksia, joita minulla oli sävellysteni taustalla.

Projektin edetessä minut yllätti ne kaikki kehityshankkeeseeni liittyvät uudet ideat, joita sain pitkin vuotta. Lähtökohtana työssäni oli nuorten pianistien yhteissoittomateriaalin julkaiseminen. Saamieni uusien ideoiden ansioista projektistani paisui tarinallinen nuotitikirja, joka sisältää sävellykset, sanoitukset ja soinnut, pedagogiset ohjeet, kuvitukset sekä linkin äänityksiin. Kirjalla on nyt omat nettisivut sisältäen verkkokaupan sekä oma Facebook-sivusto. Hankkeeseen sisältyi laajalti yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Projektini sisälsi myös taideproduktion tuottamisen järjestämällä julkaisukonsertti, joka sisälsi kerrotun sadun, säveliä ja kuvataidetta.

Alun perin kirjan sävellykset on tehty pianisteille. Kirja on kuitenkin ilokseni osoittautunut sopivan sovelletusti myös muiden instrumenttien alkeisopetukseen, musiikin varhaiskasvatusryhmiin sekä koulujen musiikkitunneille. Olen huomannut saamani palautteen perusteella, että kirjan pedagogiset ohjeet sopivat opettajien ja oppilaiden lisäksi myös oppilaiden vanhemmille.

Prosessin aikana minulle konkretisoituivat ne arvot, joita haluan pedagogina toteuttaa työssäni: yhteisöilyn ilon kokeminen jo harrastuksen alkuvaiheessa, taiteidenvälisyys sekä kehon ja liikkeen mukaan ottaminen oppimisessa. Haluan toteuttaa elämyksellistä ja innostavaa kokonaisvaltaista musiikkikasvatusta. Pianistien yhteismusisoinnin opetuksen kehittäminen on lähellä sydäntäni myös tulevaisuudessa.

5.1 Hankkeen vaikutukset

Mikä merkitys hankkeellani on ja mitkä ovat vaikutukset? Kuinka voin arvioida hankkeen onnistumista? Toteutuivatko tavoitteeni?

"Kansainvälisesti vaikutusketju tunnetaan iooi-menetelmänä. Kirjainyhdistelmä "iooi" viittaa sanoihin input (panos), output (tuotos), outcome (vaikutus) ja impact (vaikuttavuus)." (Helikoski ym. 2018, 5.)

Hankkeen vaikuttavuutta voi pohtia kansainvälisesti tunnetun vaikutusketjun neljän eri osa-alueen kautta. Hankkeen panokset eli resurssit olivat mielestäni mittavat. Käytin hankkeen suunnitteluun ja toteuttamiseen lukuisia työtunteja, tein materiaali- ja laitehankintoja, matkoja, kustansin ostopalveluita sekä hankkeeseen liittyi muita yleiskustannuksia. Panoksina olivat oma osaaminen, ideat, aika, tekijänoikeudet, sopimukset ja kontaktit. Hain apurahoja jo hankkeen alkuvaiheessa joutuen tekemään osaksi hakemuksia tarkat työsuunnitelmat ja budjetti-arviot. Nämä selkeyttivät toiminnansuunnittelua sekä auttoivat hahmottamaan hankkeen eri kokonaisuuksia sekä tavoitteita.

Aikataulullisesti useat päällekkäin limittyvät toiminnot kuormittivat aivo- sekä muistikapasiteettia ja lisäsivät stressiä. Ajanhallinta oli haastavaa yhdistäessä täysipäiväistä opiskelua, työ- ja perhe-elämää. Projektin hallinnan työkalut, muistilaput ja "to do" -listat olivat korvaamattomia apuja projektin aikana. Keskustelut kollegoiden kanssa ja heiltä saamat vinkit ja kehitysideat sekä kannustava palaute oli todella tärkeää. Kirjahankkeen tuottamisessa eli mukana niin Suzukikoulun oppilaat ja opettajat, oma perhe, Metropolian opettajat ja opiskelijat sekä muu yhteistyöverkosto kollegoista eri puolilta Suomea. Metropolian opinnot tukivat erityisesti siinä, kun hioin pianistien sävellyksiä sekä valmistauduin lauluosuuksiin levyä varten. Suuri apu oli myös saamassani englanninkielen kielihuollossa.

Henkilökohtaista hankkeen vaikuttavuutta voi pohtia oman ammattitaidon vahvistumisen ja hyvinvoinnin lisääntymisen kannalta. Hankkeen aikana olen toiminut säveltäjänä, sanoittajana, sovittajana, soitonopettajana, rehtorina, nuotintajana, muusikkona, äänitteiden tuottajana, kuoronjohtajana, toimituksellisesta puolesta vastaavana, projektin vetäjänä, markkinoinnin ja tiedottamisen ammattilaisena, nettisivujen tekijänä, tapahtuman tuottajana, myyjänä, kääntäjänä sekä juoksupoikana. Hanke on työllistänyt minua sekä muita taiteilijoita. Olen löytänyt uusia yhteistyötahoja ja ammattitaitoni useilla eri osa-alueilla on kasvanut mittavasti. Hankkeen aikana olen arvostanut omaa osaamistani usealla eri osa-alueella, rohkeuttani opetella uusia asioita, innostua ja innostaa myös muita sekä idearikkauttani. Luovuus on minulle voimanvara.

Yllätyksenä minulle tuli se, kuinka paljon aikaa oppimateriaalin valmistaminen vaatii. Se taloudellinen riski, jonka otan lähtiessäni kustantamaan itse oppimateriaalin valmistamisen kustannuksia, oli suuri. Tämän vuoksi toivon, että materiaali löytää vuosien varrella käyttäjiä ja kattaa minulle siitä syntyneet kulut. Hain apurahaa taiteelliseen työskentelyyn sekä oppimateriaalin valmistamiseen liittyviin kuluihin, mutta apurahoja projektiini ei myönnetty.

Opin hankkeen aikana uutta musiikkisanastoa englanniksi, hakemaan tietoa, lausumaan englantia paremmin ja päivitin CV englanniksi. Opin myös oman rajallisuuteni siitä, että vastaavanlaisen kaksikielisen oppimateriaalin valmistamisessa kannattaa ehdottomasti käyttää alan ammattilaisia eli kääntäjiä ja antaa oma työpanoksensa siinä, minkä osaa parhaiten.

Yhteiskunnalliselta kannalta hankkeen tavoitteina oli kehittää taiteiden välistä yhteistyötä oppilaitosten välillä, yhteistyötä oppilaitosten ja kulttuurilaitosten kanssa, lisätä lastenkulttuurin saavutettavuutta, tuottaa laadukasta lastenkulttuuria, edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa, lisätä ihmisten hyvinvointia taiteen keinoin, työllistää taiteilijoita, herättää ajatuksia ilmastonmuutoksen vaikutuksista taiteen keinoin sekä kehittää taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaista pianistien yhteissoiton ja lisätä taiteiden välisyyden perusopetuksessa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Turun Suzukikoulu on taiteen perusopetusta antavana oppilaitoksena löytänyt uuden yhteistyökumppanin KONSTa Turun Seudun Kuvataidekoulusta hankkeen myötä. Hankkeen aikana Turun Suzukikoulun piano-oppilaiden ryhmätunneilla on käytetty uutta oppimateriaalia. Tunnit ovat sisältäneet yhteismusisoinnin lisäksi liikettä, laulua ja tanssia,

musiikin hahmotuksen integrointia opetukseen, improvisointia sekä taiteidenvälisyyttä. Opettajan esimerkki säveltämisestä on rohkaissut Suzukikoulun oppilaita säveltämään lisää omaa musiikkia sekä esittämään kappaleita konserteissa. Improvisoinnin ja säveltämisen tärkeys ja siitä saatava hyöty, muistuttaa myös minua pedagogina kannustamaan oppilaitani improvisoimaan ja säveltämään säännöllisesti tunneilla sekä kotona.

Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit -kirjan julkaisukonsertti sai oppilaat valmistautumaan esiintymiseen hyvin sekä konserttiin yhdessä valmistautuminen loi hyvää ryhmähenkeä tunneille. Myös vanhemmat kokivat julkaisukonsertin tärkeäksi tapahtumaksi ja antoivat positiivista palautetta sävellyksistäni sekä Kuvataidekoulun oppilaiden taideteoksista.

Kuvituksen tehneet Kuvataidekoulun oppilaat pääsivät kuvituskurssillaan tekemään yhteistyötä oikean asiakkaan kanssa. Oppilaat pääsivät tutustumaan kuvitusprosessin eri työvaiheisiin todellisessa työympäristössä. Ne oppilaat, joiden työt oli valittu oppimateriaaliin, olivat olleet opettajien mukaan iloisia mukaan pääsystä. Toivon, että heidän luottamuksensa ja uskonsa omiin taitoihinsa kasvoi hankkeen aikana.

Lasten musiikkijuhlien ohjelmaan kuuluva julkaisukonsertti tarjosi laadukasta lastenkulttuuria maksutta. Tapahtuma edisti omalta osaltaan lastenkulttuurin saatavuutta sekä edisti yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Toivon, että konsertti toi Turun Suzukikoulun opetuksen monipuolista sisältöä esille ja tätä kautta tuo koululle tulevaisuudessa uusia oppilasperheitä.

Oppimateriaalini tuo pohjoismaalaisuutta sekä suomalaista sävellys- ja pedagogista osaamista esille kansainvälisellä tasolla. Se, missä ajassa materiaalini levittyy kansainvälisesti, jää nähtäväksi. Pitkällä aikavälillä olisi mielenkiintoista pohtia sitä, mikä oppimateriaalini vaikutus on pianistien yhteismusisoinnin opetuksessa. Onko materiaalillani vaikutuksia musiikkioppilaitosten toimintakulttuureihin? Edellytys tälle on se, että opettajat kiinnostuvat materiaalista, ostavat sen ja hyödyntävät materiaalia omassa opetuksessaan.

Jotta oppimateriaali herättää ajatuksia ilmastonmuutoksen vaikutuksista, tulee ympäristökasvatuksellista näkökulmaa tuoda selkeästi esille materiaalin markkinoinnissa. Toivon, että kirjan avulla herää keskustelua ilmastonmuutoksesta aikuisten ja lasten välille. Mielenkiintoinen yhteensattuma ajallisesti on se, että yhteiskunnassa maailmanlaajui-

sesti on nyt parhaillaan vilkas keskustelu ilmastonmuutoksesta ja kirjassani on myös ympäristökasvatuksellinen näkökulma juuri samasta aiheesta. Uudet tutkimustulokset maapallon ilmaston lämpenemisestä nostivat keskustelun ilmaan sekä herättivät erityisesti nuorten keskuudessa ihailtavaa poliittista liikehdintää. Toivon omalta osaltani olevani vaikuttamassa taiteen keinoin ilmastonmuutosta vastaan.

6 Pohdinta

Miltä maailmani näyttää nyt ammattillisesti projektini jälkeen? Tämän projektin jälkeen uskallan kirjoittaa rohkeasti ansioluettelooni sekä ammatillisiin henkilöesittelyihini olevani rehtorin, soitonopettajan, pianistin ja laulajan lisäksi säveltäjä ja sanoittaja. Projektini on vahvistanut laajaa ammattitaitoani. Tulen käyttämään uusia opittuja taitoja myös tulevaisuudessa työelämässä. Vankka osaamistaitoni yrittäjänä on vahvistunut sekä tuonut myös tietämystä kustannusalan taloudellisista haasteista. Tietotekninen osaaminen, projektin hallintataitoni, pedagoginen osaaminen ja kielitaitoni ovat kohentuneet. Olen saanut uusia yhteistyöverkostoja ja työkaluja työelämään.

Tällä hetkellä keskityn toteuttamaan Pohjolan eläinten markkinointisuunnitelmaa. Työni sisältää nettikaupan ylläpitoa, tiedottamista, Facebook- ja Instagram-mainoksia, sähköpostimainoksia musiikkioppilaitosten ja koulun opettajille, videoiden ja valokuvien lataamista, kirjan esittelyjä eri pedagogipäivillä, kirjan esittelyä omilla oppilaille ja verkostoille eri ympäristöissä. Tavoitteenani on myydä painetut 500 kirjaa kahden vuoden aikana. Tulevaisuudessa uskon julkaisevani Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit -kirjan sävellyksistä sovitukset muille instrumenteille, jos ensimmäinen kirjani menestyy. Olemassa olevien työkalujen ja taitojen avulla tuottajana toimiminen jatkossa on helpompaa. Ensimmäiseksi haluan kuitenkin saada Pohjolan eläimet kansainväliseen levitykseen, toteuttaa ranskan- ja englanninkielisen kirjaversioita sekä löytää maailmanlaajuiset jakelukanavat.

Säveltäjänä haaveilen elämässäni ajanjaksoista, jolloin voisin keskittyä pelkästään uuden musiikin säveltämiseen ja sanoittamiseen. Tämä edellyttäisi kuitenkin apurahojen saamista taiteelliseen työskentelyyn sekä omien opetustuntien reilua vähentämistä. Realistisena pidän kuitenkin sitä, että tulen julkaisemaan tulevaisuudessa sävellyksiäni kirjan muodossa. Säveltäminen on parhaillaan minulle flow-tilaan pääsemistä. Pelkästään säveltämisellä oman elannon hankkiminen on kuitenkin haastavaa.

Toivon, että opinnäytetyöstäni on apua työkalujen saamisessa niille pedagogeille, jotka suunnittelevat uuden oppimateriaalin valmistamista. Toivon myös, että opinnäytetyöni kannustaa toisia pedagogeja kokeilemaan uusia aluevaltauksia sekä käyttämään rohkeasti luovuuttaan voimavarana. Oppimateriaalin tuottajana toimisessa auttaa kokonaisuuksien hahmottaminen, aikataulujen tekeminen ja niissä pysyminen sekä hyvä työsuunnitelma, jonka avulla hankkeen lukuisat eri osa-alueet ovat hallittavissa. Kuitenkin

täysipäiväisen opettamisen rinnalla tuottajan roolissa toimiminen vastaavanlaisessa projektissa vaatii intohimoista ja innostunutta asennetta työhön.

Projektissani luoma toimintamalli eri taiteenalojen oppilaitosten yhteistyöstä on toimiva. Toivon, että muutkin sävellyksiään julkaisevat säveltäjät uskaltaisivat hyödyntää lasten ja nuorten taideosaamista eri tavoin töissään. Toimintamallini säveltäjän ja kuvataidekoulun oppilaiden yhteistyöstä oppimateriaalin kuvittajina on rikastuttava ja tuo esille molempien osapuolten osaamista sekä herättää sävellykset henkiin monella tavalla. Myös yhteistyö alan ammattilaisten välillä itselläni säveltäjänä ja pedagogina, KONSTa Turun Seudun Kuvataidekoulun ja Puolalan musiikkiluokan opettajien välillä oli antoisaa, innostavaa ja opettavaista. Oppilaitosyhteistyö oppimateriaalin testausvaiheessa oli korvaamaton.

Se, että lapset ja nuoret pääsivät olemaan tärkeässä osassa projektiani, jonka lopputuotoksena oli uusi laadukas oppimateriaali ja julkaisukonsertti, on yksi ilon aiheitani. Tämän vaikutukset näkyvät lasten ja nuorten elämässä tulevaisuudessa hyvinvointina, itsetunnon vahvistumisena ja mahdollisesti ammatillisissa valinnoissa. Vanhempien aktiivinen osallistuminen ja kannustava asenne projektissa tuovat hyvinvointia koko perheelle ja näin vaikuttavaa lasten ja nuorten kasvuympäristöön. Lapset ja nuoret peilaavat sekä arvottavat itseään siihen, kuinka ympäristö suhtautuu heihin. Soitonopettajana voin olla oppilailteni mahdollisesti ainut ammatillinen henkilö, joka antaa lapselle jakamattoman huomion viikoittain. Tämän vaikutusta lapsen elämässä ei voi vähätellä. Säveltäjänä ja yrittäjänä olen esimerkki lapsille ja nuorille siitä, mitä kaikkea elämässä voi ammatillisesti tehdä. Omien sävellysten julkittaminen kannusti projektin aikana myös omia oppilaitani tuottamaan omaa musiikkia sekä esittämään sitä konserteissa. Huomasin myös, että kannustin enemmän projektin aikana oppilaitani keksimään omia sanoituksiaan soitettaviin kappaleisiin ja lapset nauttivat tekstien tuottamisesta.

Mukana olo projektissani antoi mahdollisuuden Puolalan musiikkiluokan oppilaille päästä osaksi studiotyöskentelyä ja levyn tuottamista kannustavassa ympäristössä. Kirjan kuvituksen tehneiden KONSTa Turun Seudun Kuvataidekoulun oppilaiden ansiosta Pohjolan eläimistä tuli kirjana niin mielikuvitusta kutkuttava ja visuaalisesti mielenkiintoinen. Projektin aikana sain luottamuksen siihen, että lapset ja nuoret pystyvät tuottamaan kilpailukykyisiä kuvituksia ja toimimaan kuvittajina kirjoissa.

Projektini poiki minulle idean uudesta kiertävästä musiikkisatuesityksestä ”Pikku Pupun musiikkimatka”. Esityksen juoni perustuu kirjassa olevaan tarinaan ja musiikkina käytetään kirjassa olevia sävellyksiäni. Lapsia osallistava musiikkisatuesitys on yksi tapa työllistää itseäni aamupäivisin. Toteutin vastaavanlaisen kiertävän esityksen vuosina 2015–2017, joten olen todennut toimintamallin konseptina toimivaksi ja minulla on valmiit kontaktit esityksille jo olemassa. Uutena toimintamallina koulutan toisen musiikkisatujen esittäjän, joka toteuttaa päiväkotikiertueen kotipaikkakunnallaan Tampereella. Ensiesitys oli maaliskuussa 2019 turkulaisessa päiväkodissa. Varsinainen kiertue kuitenkin toteutetaan turkulaisissa ja tamperelaisissa päiväkodeissa syksyn 2019 aikana.

Opinnäytetyössäni olen tuonut esille omaa ammatillista urakehitystä ja niitä taitoja, joita sain omassa musiikkipedagogin koulutuksessani vuosina 2000–2004 sekä niitä taitoja, joita olen joutunut ottamaan haltuun työllistymisessäni. Olen tuonut esille myös haasteita, joita pianonsoiton yhteismusisoinnin toteutumisessa on musiikkioppilaitoksissa sekä yhteismusisoinnin etuja ja hyötyjä.

Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit -kirja antaa opettajille työvälineitä kehittää ryhmäopetuksen toimintamalleja. Kirjan avulla opettajat voivat toteuttaa elämyksellistä musiikkikasvatusta sisältäen satuja ja säveliä, yhteismusisointia eri instrumenteilla, musiikin hahmottamista kehon ja liikkeen avulla, improvisointia, vapaata säestystä ja taiteidenvälisyyttä.

Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit -kirja kannustaa aloittamaan yhteismusisoinnin pianistien kohdalla jo harrastuksen alkuvaiheessa. Tämä edellyttää riittävää ryhmänhallinnan ammattitaitoa opettajilta sekä sopivien sävellysten ja sovitusten olemassa oloa. Toivon, että musiikkipedagogien koulutuksissa osataan ottaa huomioon tulevien soitonopettajien taidot opettaa erilaisia ryhmiä sekä yhteismusisointia. Elämyksellinen musiikkikasvatus, toiminnalliset tunnit ja eri oppiaineiden integrointi opetukseen vaativat vankkaa tietopankkia opettajilta, lukuisia työvälineitä ja -tapoja sekä ryhmäopetuksen harjoittelua. Myös aikuiset oppivat ympäristön vaikutuksesta eli mallioppimisella. Musiikinalan didaktiikan opintoihin tulisi sisältyä pitkään ryhmiä opettaneiden pedagogien observointitunteja sekä ryhmäopetusharjoitteluja. Musiikin varhaisiänopinnoissa nämä ovat jo osa opintoja, sillä musiikin varhaiskasvatus tapahtuu aina ryhmämuotoisesti.

Valmistuvat musiikkipedagogit kohtaavat työllistymisessä haasteita ja joutuvat usein ottamaan haltuun uusia taitoja, jotta työllistyvät. Pianonsoiton opettaja voi joutua opettamaan musiikin hahmottamista tai perustamaan yrityksen, jotta voi toimia keikkailevana muusikkona ja laskuttaa asiakkaita yrityksen kautta. Valinnaiset yrittäjyysopinnot, tutustuminen musiikinalan yrittäjiin tai yrityksiin voisivat olla osa tulevaisuuden musiikinalan koulutusta.

Lähteet

Ahvenainen, J. 2015 Tempo-toiminta sosiokulttuurisen innostamisen viitekehyksessä. Teoksessa Leena Unkari-Virtanen (toim.) Musiikki kuuluu kaikille, Musiikin YAMK muuttuvan musiikkipedagogiikan tiennäyttäjänä. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Elomaa, H. & Kantanen, P. 2015 Sadutus ja draamakasvatus konsertin rakentamisen työvälineinä. Teoksessa Leena Unkari-Virtanen (toim.) Musiikki kuuluu kaikille, Musiikin YAMK muuttuvan musiikkipedagogiikan tiennäyttäjänä. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

European Suzuki Association 2017. ESA teacher training and exam manuals

Helikoski, J. & Humala, H. & Kopola, R. & Tonteri, A. & Tykkyläinen, S. 2018. Vaikutavuuden askelmerkit. Työkaluja ja esimerkkejä palveluntuottajille. Sitra.

Holkeri-Linkinen, L. 2009. Aikuinen ja lapsi vuorovaikutusta rakentamassa: diskurssi-analyttinen tutkimus päiväkodin arjesta. Väitöskirja. Tampere: Tampereen Yliopisto paino Oy – Juvenes Print.

Koppinen, M.-L. & Lyytinen, P. & Rasku-Puttonen H. 1989. Lapsen kieli ja vuorovaikutustaidot. Rauma: Tekijät ja Kirjayhtymä Oy.

Kurvinen, J. & Sipilä, L 2014. Mielpidejohtaja. Voittajan resepti toimialasi valloitukseen. Helsinki: Talentum Media Oy.

Lavastre, S. 2019. Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit. Kaarina: Turun Suzukikoulu Oy.

Lehtimäki, T. & Malinen, P. & Salo, J. & Simula, H. 2009. Uuden B2B-tuotteen menestyksessä kaupallistaminen. Helsinki: Teknologiainfo Teknova Oy.

Ojala, J. & Väkevä, L 2013. Säveltäjäksi kasvattaminen. Pedagogisia näkökulmia musiikin luovaan tekemiseen. Tampere: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy.

Opetushallitus. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2017 saatavissa: http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/taiteen_perusopetus

Parantainen, J. 2011. Rakenna palvelusta tuote 10 päivässä. Tuotteistaminen. Helsinki: Talentum Media Oy.

Rissanen, P. & Terävä, V. & Vuoristo, M. 2013. Pianistien yhteismusisointi musiikkiopistoissa – haasteita ja mahdollisuuksia. AMK opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Saarinen, L. & Tammisto, A. 2018. Musisoidaan yhdessä!: Monikäteisesti pianolla. YAMK opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Saksala, E. 2015. Tuottajan käsikirja. Helsinki: Like Kustannus Oy.

Silfverber, P. 2007. Ideasta projektiksi. Projektityön käsikirja. Helsinki: Edita publishing Oy.

Suzukikoulu Oktaavia. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma 2018.

Suomen musiikkikustantajat ry, Säveltäjät ja sanoittajat Elvis ry, Suomen säveltäjät ry 2008. Musiikin kustantamisen hyvä käytäntö. Helsinki.

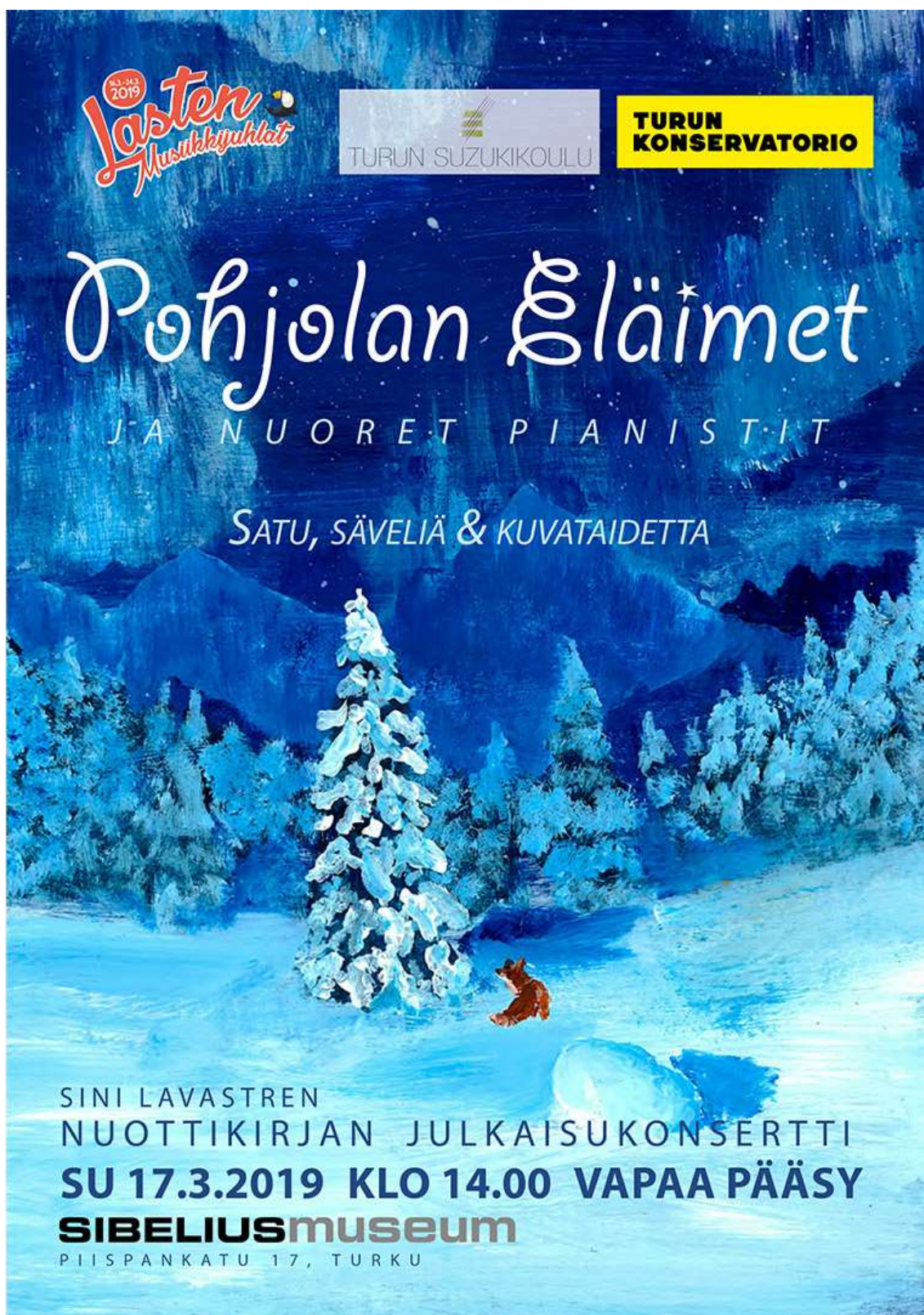
Turun Suzukikoulu Oy. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma 2018.

Unkari-Virtanen, L. & Virtanen, J. 2015. Työ elämää kehitetään opinnäytetyö kerrallaan. Teoksessa Leena Unkari-Virtanen (toim.) Musiikki kuuluu kaikille, Musiikin YAMK muuttuvan musiikkipedagogiikan tiennäyttäjänä. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Unkari-Virtanen, L. 2015. Haitasta hyödyksi – soiton ryhmäopetuksen mahdollisuuksia etsimässä. Teoksessa Leena Unkari-Virtanen (toim.) Musiikki kuuluu kaikille, Musiikin YAMK muuttuvan musiikkipedagogiikan tiennäyttäjänä. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Vähtäri, M. 2015. Makkarakeitto-samba ja muutama muu: pedagoginen sävellyskoelma pianolle. YAMK opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit -julkaisukonsertin juliste

2019
Lasten
Musiikkijuhlat

TURUN SUZUKIKOULU

**TURUN
KONSERVATORIO**

Pohjolan Eläimet

J A N U O R E T P I A N I S T I T

SATU, SÄVELIÄ & KUVATAIDETTA

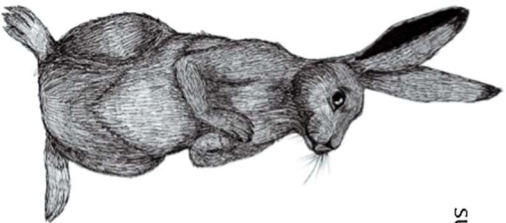
SINI LAVASTREN
NUOTTIKIRJAN JULKAISUKONSERTTI
SU 17.3.2019 KLO 14.00 VAPAA PÄÄSY
SIBELIUSmuseum
PIISPANKATU 17, TURKU

Julkaisukonsertin käsiohjelma

SINI LAVASTRE

Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit

su 17.3.2019 klo 14.00
Sibelius-museo

Ohjelma

Sini Lavastre TIKKA KAIPAA SUKLAATA

Tristan Casapoux Casagrande, Venni Kummiton, Elle Suves ja Anna Toukola, piano

Sini Lavastre KELTAINEN KETTU

Ingrid Kulovaara, Helmi Nikkanen, Kerttu Löytömäki ja Viven Peltonen, piano

Sini Lavastre KARHUPERHE-ROCK

Elsa Huikka, Sara Silka-aho ja Onni Urtainen, piano

Sini Lavastre HAUKOTTELEVA HAUKKA

Puolilan musiikkiluokka 6 e: Saara Ansharjui, Aino Franck, Aino-Emilia Erno, Taika Hakkarainen, Minja Kananen, Anni Kaurioja, Fanni Lehtinen, Noora Lehtonen, Metti Mollanen, Saara Toivonen ja Antti Partanen, kuoro

Elsa Huikka, Arnan Lalk, Melissa Silka-aho ja Onni Urtainen, piano

Sini Lavastre JÄÄKARHUN MAASSA

Sara ja Melissa Silka-aho, Onni Urtainen, piano

Arnan Lalk, Jean-Sebastien Lavastre, Elsa Huikka ja Stella Simisalo, percussiot

trad. sov. Sini Lavastre TUUKI, TUUKI TÄHTÖNEN

Jaakko Arttilla, Johannes Suuri ja Kaarlo Vihervaara, piano

trad. sov. ja san. Sini Lavastre RATTI RITTI RALLA

Jaakko Arttilla, Siu Kaleva ja Pietari Vihervaara, piano

Jean-Sebastien ja Sini Lavastre, laulu

Sini Lavastre PIKKU PUPU

Sara Silka-aho, Stella Simisalo ja Onni Urtainen, piano

Tarina: Sini Lavastre

Kertoja: Minja Kananen

Ohjain ja opettaja: Sini Lavastre, Turun Suzukikoulu

Kansit: Helena Heio

Taidenyhteisö: KONSTA Turun Seudun Kuva- ja taidekoulu

Sini Lavastre (s.1980)

Pohjolan eläimet ja nuoret pianistit on Sini Lavastren tekemä oppimateriaali pianopedagogille, musikin vanhaisäksäsuvelijalle ja musikinopettajille sekä heidän oppilailleen. Lavastre on turkulainen musiikkipedagogi ja Suzukipedagogi, pianisti ja laulaja, säveltäjä ja sanoittaja. Hän toimii vuonna 2009 perustamansa Turun Suzukikoulun rehtorina, pianonsoiton ja musiikkileikkikoulun opettajana. Vuosien varrella Lavastre on säveltänyt, sanoittanut ja soveltanut lastenmusiikkia, ohjelmistoa pianistille sekä rytmimusiikin kokoonpanolle. Hänen toinen tuore oma julkaisunsa on helmikuussa 2019 ilmestynyt levy Sini Lavastre: Matkalla.

Musiikin riemua vauvasta
vaariini!
www.turunmuzukikoulu.fi